

AKCINĖ BENDROVĖ "LIFOSA"

ATSAKINGŲ ASMENŲ PATVIRTINIMAS

2008-04-15

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo 21 straipsnio 1 dalimi, patvirtiname, kad, mūsų žiniomis, akcinės bendrovės „Lifosa“ 2007 metų audituota finansinė atskaitomybė, sudaryta pagal Tarptautinės finansinės atskaitomybės standartus, atitinka tikrovę ir teisingai parodo bendrovės turta, įsipareigojimus, finansinę būklę ir pelną, o bendrovės metiniame pranešime yra teisingai nurodyta verslo plėtros ir veiklos apžvalga, bendrovės būklė kartu su pagrindinių rizikų ir neapibrėžtumų, su kuriais susiduriama, aprašymu.

PRIDEDAMA:

1. 2007 m. audituota finansinė atskaitomybė, sudaryta pagal Tarptautinės finansinės atskaitomybės standartus.
2. 2007 m. audituotas metinis pranešimas.
3. pranešimas apie Vilniaus vertybinių popierių biržoje listinguojamų bendrovių valdymo kodekso laikymąsi.

Generalinis direktorius

Jonas Dastikas

Vyriausia buhalterė

Nijolė Kalinauskienė

Juodkiškio g. 50, LT-57502 Kėdainiai
Tel. (8-347) 66 483; 66 463
Faksas (8-347) 66 166; 66 686;
El.paštas: info@lifosa.com
www.lifosa.com

Įmonės kodas 161110455
PVM mokėtojo kodas LT611104515
Rejestro tvarkytojas
VĮ Registrų centras. V.Kudirkos g.18
LT-03105 Vilnius

AB "VILNIAUS BANKAS"
SWIFT: CBVILT2X
Kodas: 70440
S-ta: LT657044060001801964

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ, METINIS PRANEŠIMAS
IR NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

Turinys

Puslapis

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA	3
FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ	5
Pelno (nuostolių) ataskaita	5
Balansas.....	6
Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita	7
Pinigų srautų ataskaita	8
Bendroji informacija.....	9
Reikšmingi apskaitos principai	9
Finansinės rizikos valdymas.....	15
Svarbūs apskaitiniai vertinimai ir sprendimai.....	17
Finansinės atskaitomybės pastabos	18
METINIS PRANEŠIMAS.....	29

Nepriklausomo auditoriaus išvada

AB „Lifosa“ akcininkams ir Valdybai

Išvada apie finansinę atskaitomybę

Mes atlikome čia pridėtos, 5 – 28 puslapiuose pateiktos, AB „Lifosa“ (toliau – Bendrovė) finansinės atskaitomybės, kurią sudaro 2007 m. gruodžio 31 d. balansas ir tuomet pasibaigusių metų pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių, pinigų srautų ataskaitos bei apibendrinti reikšmingi apskaitos principai ir kitos aiškinamojo rašto pastabos, auditą.

Vadovybės atsakomybė už finansinę atskaitomybę

Vadovybė atsakinga už šios finansinės atskaitomybės parengimą ir teisingą pateikimą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, patvirtintus Europos Sąjungos. Ši atsakomybė apima: vidaus kontrolės sistemos, skirtos finansinės atskaitomybės parengimui ir teisingam pateikimui be reikšmingų netikslumų, galinčių atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, sukūrimą, įdiegimą ir palaikymą; tinkamų apskaitos principų pasirinkimą ir taikymą; ir pagal aplinkybes tinkamų apskaitinių įvertinimų atlikimą.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga – remiantis atliktu auditu, pareikšti apie šią finansinę atskaitomybę savo nuomonę. Išskyrus tai, kas aptarta pastraipoje žemiau, auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus. Šie standartai reikalauja, kad mes laikytumėmės profesinės etikos reikalavimų bei planuotume ir atliktume auditą taip, kad galėtume pagrįstai įsitikinti, jog finansinėje atskaitomybėje nėra reikšmingų netikslumų.

Audito metu atliekamos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus, patvirtinančius sumas ir atskleidimus finansinėje atskaitomybėje. Pasirinktos procedūros priklauso nuo auditoriaus profesinio sprendimo bei reikšmingų netikslumų dėl apgaulės ar klaidos finansinėje atskaitomybėje rizikos įvertinimo. Įvertindamas šią riziką, auditorius atsižvelgia į bendrovės vidaus kontroles, susijusias su finansinės atskaitomybės parengimu ir teisingu pateikimu tam, kad galėtų nustatyti tomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, tačiau ne tam, kad pareikštų nuomonę apie bendrovės vidaus kontrolių efektyvumą. Audito metu taip pat įvertinamas taikytų apskaitos principų tinkamumas, vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas bei bendras finansinės atskaitomybės pateikimas.

Manome, kad gauti audito įrodymai suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei.

Sąlyginės nuomonės pagrindimas

Tam tikras ilgalaikis materialusis turtas apskaitytas įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma, pakoreguota dėl indeksacijos, naudojant 1992–1995 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus indeksacijos koeficientus. Šis ilgalaikis materialusis turtas ir Bendrovės akcinis kapitalas nebuvo apskaityti pagal balanso datos matavimo vieneta (t.y. pakoreguoti pagal bendrąjį kainų indeksą atskleidžiant perkamosios galios pokyčius), kaip to reikalauja TAS Nr. 29 „Finansinė atskaitomybė hiperinfliacijos sąlygomis“. Buvo neįmanoma įvertinti šio standarto nesilaikymo finansinio poveikio.

Sąlyginė nuomonė

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį koregavimo, jeigu toks būtų, kuris būtų apskaičiuotas atsižvelgiant į *Sąlyginės nuomonės pagrindimo* pastraipoje nurodytą dalyką, finansinė atskaitomybė pateikia tikrą ir teisingą Bendrovės 2007 m. gruodžio 31 d. finansinės padėties bei tuomet pasibaigusį metų jos veiklos rezultatų ir pinigų srautų vaizdą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, patvirtintus Europos Sąjungos.

Išvada apie kitą įstatymų reikalaujamą pateikti informaciją

Be to, mes perskaitėme 29 – 56 puslapiuose pateiktą Bendrovės metinį pranešimą už 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus ir nepastebėjome jokių reikšmingų jame pateiktos finansinės informacijos neatitikimų lyginant su 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį metų audituota finansine atskaitomybe.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ vardu

Christopher C. Butler
Partneris

Rasa Radzevičienė
Auditoriaus pažymėjimo Nr.000377

Vilnius, Lietuvos Respublika
2008 m. balandžio 15 d.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

	Pastabos	Gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
		2007	2006
Pardavimo pajamos	1	921 648	682 466
Pardavimo savikaina	4	(578 022)	(574 753)
Bendrasis pelnas		343 626	107 713
Pardavimo ir paskirstymo sąnaudos	2,4	(31 316)	(29 369)
Administracinės sąnaudos	3,4	(23 258)	(23 766)
Grynasis sandorių užsienio valiuta pelnas (nuostoliai)	5	(22 374)	(10 860)
Kitos pajamos	6	1 070	544
Veiklos pelnas		267 748	44 262
Palūkanų pajamos už trumpalaikius indėlius		2 317	1 267
Pelnas prieš apmokestinimą		270 065	45 529
Pelno mokestis	7	(48 963)	(8 309)
Grynasis pelnas		221 102	37 220
Vienai akcijai tenkantis paprastas ir sumažintas pelnas (Lt vienai akcijai)	8	10,52	1,77

5–28 puslapiuose pateiktą finansinę atskaitomybę 2008 m. balandžio 15 d. patvirtino Generalinis direktorius ir vyr. buhalterė.

Jonas Dastikas
Generalinis direktorius

Nijolė Kalinauskienė
Vyr. buhalterė

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

BALANSAS

	Pastabos	Guodžio 31 d.	
		2007	2006
TURTAS			
Ilgalaikis turtas			
Ilgalaikis materialusis turtas	9	252 798	234 919
Ilgalaikis nematerialusis turtas	10	650	295
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	7	1 989	1 804
Kitos gautinos sumos	11,13	3 288	11 621
		258 725	248 639
Trumpalaikis turtas			
Atsargos	12	63 657	48 757
Prekybos ir kitos gautinos sumos	13, 14	221 355	112 965
Iš anksto sumokėtas pelno mokestis		-	812
Finansinis turtas, apskaitomas tikraja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą	13	-	287
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	15	173 272	24 736
		458 284	187 557
Turto iš viso		717 009	436 196
AKCININKŲ NUOSAVYBĖ			
Akcinis kapitalas	16	210 206	210 206
Akcijų priedai		80	80
Įstatymų numatytas rezervas		12 734	10 873
Nepaskirstytas pelnas		389 864	170 623
Akcininkų nuosavybės iš viso		612 884	391 782
ĮSIPAREIGOJIMAI			
Trumpalaikiai įsipareigojimai			
Pelno mokesčio įsipareigojimai		38 136	4 600
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	17	60 301	35 722
Subsidijos	18	5 688	4 092
Įsipareigojimų iš viso		104 125	44 414
Akcininkų nuosavybės ir įsipareigojimų iš viso		717 009	436 196

AB „LIFOSA”
 FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ
 2007 M. GRUODŽIO 31 D.

NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

	Pasta- bos	Akcinis kapitalas	Akcijų priedai	Įstatymų numatytas rezervas	Nepaskirs- tytas pelnas	Iš viso
Likutis 2006 m. sausio 1 d.		210 206	80	6 798	137478	354 562
Pervesta į įstatymų numatytą rezervą		-	-	4 075	(4 075)	-
Grynasis metų pelnas		-	-	-	37 220	37 220
Likutis 2006 m. gruodžio 31 d.	16	210 206	80	10 873	170 623	391 782
Pervesta į įstatymų numatytą rezervą		-	-	1 861	(1 861)	-
Grynasis metų pelnas		-	-	-	221 102	221 102
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.	16	210 206	80	12 734	389 864	612 884

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

	Pasta- bos	Gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
		2007	2006
Pinigų srautai iš įprastinės veiklos			
Pinigų srautai iš įprastinės veiklos	19	188 376	56 985
Sumokėtas pelno mokestis		(13 249)	(15 461)
Grynieji pinigų srautai iš įprastinės veiklos		175 127	41 524
Pinigų srautai iš investicinės veiklos			
Ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo pirkimas	9,10	(32 191)	(46 956)
Pajamos iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo		221	225
Pajamos iš asocijuotos įmonės pardavimo		2 775	3 152
Vertybinių popierių pirkimas	13	-	(287)
Vertybinių popierių pardavimas	13	287	14 698
Grynieji pinigų srautai iš investicinės veiklos		(28 908)	(29 168)
Pinigų srautai iš finansinės veiklos			
Palūkanų pajamos už trumpalaikius indėlius		2 317	1 267
Grynieji pinigų srautai iš finansinės veiklos		2 317	1 267
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas		148 536	13 623
Pinigų ir pinigų ekvivalentų pasikeitimas			
Metų pradžioje		24 736	11 113
Grynasis padidėjimas		148 536	13 623
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	15	173 272	24 736

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

A. BENDROJI INFORMACIJA

AB „Lifosa” (toliau – Bendrovė), buvusi AB „Fostra”, 1963 m. buvo įsteigta kaip Kėdainių valstybinė chemijos gamykla. 1995 m. Kėdainių valstybinė chemijos gamykla buvo reorganizuota į valstybinę akcinę bendrovę ir įregistruota kaip AB „Fostra” po dalinio Bendrovės privatizavimo, įvykusio 1991-1994 m. Bendrovės buveinė yra Kėdainiuose. Buveinė registruota adresu:

Juodkiškio 50
LT-57502 Kėdainiai
Lietuva

Bendrovės akcijos yra įtrauktos į Lietuvos nacionalinės vertybinių popierių biržos Papildomąjį prekybos sąrašą. Pagrindinė Bendrovės veikla – fosfatinių trąšų, daugiausiai diamonio fosfato (DAP), gamyba. 2006 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. pagrindiniai Bendrovės akcininkai buvo:

<i>Akcininkas</i>	<i>Akcijų skaičius</i>	<i>Akcinio kapitalo dalis, proc.</i>
„Mineral Chemical Company Eurochem”	19 160 229	91,15%
„Eurochem A.M. Limited”	767 250	3,65%
„Sagitaris International Limited”	226 909	1,08%
Kiti akcininkai	866 176	4,12%
	21 020 564	100%

Vidutinis Bendrovės darbuotojų skaičius 2007 m. buvo 1 019 (2006 m. – 1 038).

B. REIŠMINGI APSKAITOS PRINCIPAI

B.1 Rengimo pagrindas

Bendrovės finansinė atskaitomybė parengta pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), patvirtintus ES. Ši finansinė atskaitomybė parengta vadovaujantis istorinės įsigijimo savikainos samprata, pakoreguota dėl tam tikro ilgalaikio materialiojo turto indeksavimo (B.4 pastaba) bei finansinio turto, apskaitomo tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą.

Pagrindiniai apskaitos principai, kuriais vadovaujantis buvo parengta ši finansinė atskaitomybė, išdėstyti toliau. Šie apskaitos principai buvo nuosekliai taikomi visiems pateiktiems laikotarpiams, jeigu nenurodyta kitaip.

Rengiant finansinę atskaitomybę pagal TFAS reikalavimus, reikia atlikti svarbius apskaitinius vertinimus. Taip pat vadovybei tenka priimti sprendimus, susijusius su Bendrovės taikomais apskaitos principais. Sritys, kuriose tenka priimti reikšmingus ir sudėtingus sprendimus, arba sritys, kuriose daromos prielaidos ir taikomi apskaitiniai vertinimai, turi reikšmingos įtakos finansinei atskaitomybei, aprašytos D pastaboje.

Standartai, jų pakeitimai ir interpretacijos, kurie įsigaliojo 2007 m.

TFAS 7 „Finansinės priemonės: atskleidimas“, taikomas metiniams finansinės atskaitomybės laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2007 m. sausio 1 d., bei papildomi pakeitimai TAS 1 „Finansinės atskaitomybės pateikimas – Kapitalo atskleidimai“ buvo taikomi Bendrovei 2007 metais. TFAS 7 numato naujus atskleidimus, patobulinančius informaciją apie finansines priemones, įtraukiant kiekybinius rizikos pozicijų aspektus bei rizikos valdymo metodus. Nauji kiekybiniai atskleidimai pateikia informaciją apie rizikos pozicijų apimtį, kuri pagrįsta vidine informacija, pateikiama vadovybei. Kokybiniai ir kiekybiniai atskleidimai apima kredito rizikos poziciją, likvidumo ir rinkos riziką, taip pat rinkos rizikos jautrumo analizę. TAS 1 pakeitimai numato kapitalo lygio bei kapitalo valdymo būdų atskleidimus. Naujieji atskleidimai yra pateikti šiose finansinėse ataskaitose.

Anksčiau laiko pradėti taikyti standartai, jų interpretacijos ir pakeitimai

Bendrovė nepasirinko anksčiau laiko taikyti naujai paskelbtų standartų, interpretacijų ir jau esamų standartų pakeitimų.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Standartai, jų pakeitimai ir interpretacijos, kurie galiojo 2007 m., bet nebuvo aktualūs

Žemiau išvardyti standartai, jų pakeitimai ir interpretacijos, kuriuos privaloma taikyti ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2007 m. sausio 1 d., tačiau kurie nėra aktualūs Bendrovės veiklai:

- 4 TFAS Draudimo sutartys
- TFAS IK Interpretacija Nr. 7 Perskaičiavimo metodo pagal TAS 29 Finansinė atskaitomybė hiperinfliacijos sąlygomis taikymas
- IK Interpretacija Nr. 8 2-ojo TFAS taikymo apimtis
- TFAS IK Interpretacija Nr. 9 Įterptųjų išvestinių priemonių vertinimas iš naujo
- TFAS IK Interpretacija Nr. 10 Tarpinė finansinė atskaitomybė ir vertės sumažėjimas

Toliau išvardyti nauji standartai, standartų pakeitimai ir interpretacijos, kurie buvo paskelbti, tačiau negalioja 2007 metams ir nebuvo taikomi anksčiau laiko:

- TAS 1 Finansinės atskaitomybės pateikimas turi būti taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2009 m. sausio mėn. 1 d. Bendrovė taikys šį standartą nuo 2009 m. sausio mėn. 1 d., tačiau nesitikima, kad jis turės reikšmingos įtakos Bendrovės finansinei atskaitomybei.
- TAS 23 (pakeistas) Skolinimosi kaštai (įsigalioja 2009 m. sausio mėn. 1 d.). Bendrovė taikys šį standartą nuo 2009 m. sausio mėn. 1 d., tačiau šiuo metu šis standartas nėra aktualus Bendrovės veiklai, kadangi kriterijus tenkinančio turto statybos darbų finansavimui nenaudojamos jokios paskolos.
- TAS 27 Konsoliduota ir atskira finansinė atskaitomybė (peržiūrėta 2008 m. sausio mėn. ir galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2009 m. liepos mėn. 1 d.). Vadovybės nuomone, šis standartas nėra aktualus Bendrovės veiklai.
- TFAS 3 Verslo jungimai (peržiūrėta 2008 m. sausio mėn. ir galioja verslo jungimams, kurių įsigijimo data yra pirmas metinis laikotarpis, prasidedantis nuo ar po 2009 m. liepos mėn. 1 d.). Vadovybės nuomone, šis standartas nėra aktualus Bendrovės veiklai.
- Nuosavybės teisių perdavimo sąlygos ir jų atšaukimas - TFAS Nr. 2 „Akcijomis paremti mokėjimai“ pakeitimas (paskelbtas 2008 m. sausį, galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2008 m. sausio 1 d.). Vadovybės nuomone, šis standartas nėra aktualus Bendrovės veiklai.
- 8 TFAS Veiklos segmentai (galioja nuo 2009 m. sausio mėn. 1 d.). Vadovybė nesitiki, kad šis standartas turės reikšmingos įtakos Bendrovės finansinei atskaitomybei.
- TFAS IK Interpretacija Nr. 11 TFAS 2 – grupės ir nuosavų akcijų sandoriai (galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2007 m. kovo mėn. 1 d.). Vadovybės nuomone, ši Interpretacija nėra aktuali Bendrovės veiklai.
- TFAS IK Interpretacija Nr. 12 Paslaugų koncesijų susitarimai (galioja nuo 2007 m. sausio mėn. 1 d.). Vadovybės nuomone, ši Interpretacija nėra aktuali Bendrovės veiklai.
- TFAS IK interpretacija Nr. 13 Klientų lojalumo programos galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2008 m. liepos mėn. 1 d. Ši interpretacija nėra aktuali Bendrovei.
- TFAS IK interpretacija Nr. 14 TAS 19 – Nustatytų išmokų turto ribojimas, minimalūs finansavimo reikalavimai ir jų sąveika galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems nuo ar po 2008 m. sausio mėn. 1 d. Vadovybės nuomone, ši Interpretacija nėra aktuali Bendrovės veiklai.
- Finansiniai instrumentai bei įsipareigojimai, atsirandantys dėl likvidacijos – TAS 32 ir TAS 1 Pakeitimas, galioja nuo 2009 m. sausio mėn. 1 d. Vadovybės nuomone, šis standartas neturės įtakos finansinei atskaitomybei.

TFAS IK Interpretacijos Nr. 12, 13, 14, ir TAS Nr. 1 Nr. 23, Nr. 27, Nr. 32 pakeitimai bei TFAS Nr. 2 ir Nr. 3 pakeitimai dar nėra patvirtinti ES.

AB „LIFOSA“
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

B.2 Užsienio valiutų perskaičiavimas

(a) Funkcinė ir pateikimo valiuta

Finansinėje atskaitomybėje parodyti straipsniai įvertinti pirminės ekonominės aplinkos, kurioje Bendrovė vykdo veiklą, valiuta (toliau – funkcinė valiuta). Ši finansinė atskaitomybė pateikta Lietuvos litais (Lt), kuri yra Bendrovės funkcinė ir pateikimo valiuta. Nuo 2002 m. vasario 2 d. litas susietas su euru santykiu 3,4528 lito už 1 eurą.

(b) Sandoriai ir likučiai

Sandoriai užsienio valiuta perskaičiuojami į funkcinę valiutą naudojant valiutų kursus, galiojančius sandorių atlikimo dieną. Pelnas ir nuostoliai, atsirandantys vykdant atsiskaitymus, susijusius su šiais sandoriais, bei perskaičiuojant piniginius turto bei įsipareigojimų likučius, įvertintus užsienio valiutomis, pagal metų pabaigoje galiojančius kursus, apskaitomi pelno (nuostolių) ataskaitoje.

B.3 Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas 1996 m. sausio 1 d. ar vėliau, apskaitomas istorine įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma. Ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas iki 1996 m. sausio 1 d., apskaitomas istorine įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma, koreguota dėl indeksacijos, taikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės skirtingoms turto grupėms nustatytus indeksacijos koeficientus. Per laikotarpį nuo 1992 m. sausio 1 d. iki 1995 m. gruodžio 31 d. buvo atliktos keturios ilgalaikio materialiojo turto indeksacijos.

Indeksacijų metu buvo taikomi šie indeksacijos koeficientai (priklausomai nuo turto įsigijimo datos ir tipo):

Indeksacijos data	Ilgalaikio materialiojo turto indeksacijos koeficientai
1992 m. sausio 1 d.	2,2 karto
1992 m. liepos 1 d.	2-5 kartus
1994 m. balandžio 15 d.	1,4-14 kartų
1995 m. gruodžio 31 d.	1,2-1,7 karto

Bendrovė negalėjo įvertinti galimo TAS Nr. 29 „Finansinė atskaitomybė hiperinfliacijos sąlygomis“ nesilaikymo poveikio tam tikro ilgalaikio materialiojo turto vertinimui, kuris balanse yra apskaitomas istorine įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma, koreguota dėl indeksacijos, taikant 1992-1995 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus indeksacijos koeficientus. Tačiau bendras vartotojų kainų indekso padidėjimas per laikotarpį, kurio metu Lietuvos ekonomika buvo laikoma hiperinfliacine pagal TAS Nr. 29 (1990-1996 metai imtinai), smarkiai viršijo Vyriausybės nustatytus indeksacijos koeficientus. Dėl šios priežasties ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė vertė, nurodyta 2007 m. gruodžio 31 d., būtų buvusi didesnė, jei Bendrovė būtų galėjusi tinkamai taikyti TAS Nr. 29 reikalavimus.

Vėliau patiriamos išlaidos pridedamos prie turto apskaitinės vertės arba pripažįstamos kaip atskiras turtas tik tuo atveju, jeigu tikėtina, kad ateityje Bendrovė iš šio turto gaus ekonominės naudos ir šio turto savikaina gali būti patikimai įvertinta. Visos kitos remonto ir priežiūros sąnaudos pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje per tą finansinį laikotarpį, kuomet jos buvo patirtos.

Turto nusidėvėjimas apskaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, nurašant turto įsigijimo vertę iki likvidacinės vertės per šiuos nustatytus naudingo tarnavimo laikotarpius:

Pastatai	40 metų
Mašinos ir įrengimai	10-25 metai
Transporto priemonės	4-10 metų
Įranga ir kitas ilgalaikis materialusis turtas	5-8 metai

Turto likvidacinės vertės ir naudingo tarnavimo laikotarpiai peržiūrimi ir prireikus koreguojami kiekvieną balanso parengimo dieną.

Jei nustatoma, kad ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė viršija jo nustatytą atsiperkamąją vertę, turto vertė iš karto yra sumažinama iki atsiperkamosios vertės (B.5 pastaba).

Nebaigta statyba perkeliama į atitinkamas ilgalaikio materialiojo turto grupes tuomet, kai ji užbaigiama ir turtas yra parengtas jo numatytam naudojimui.

Kai ilgalaikis materialusis turtas nurašomas arba kitaip perleidžiamas, jo įsigijimo vertė bei sukauptas nusidėvėjimas toliau nebeapskaitomi finansinėje atskaitomybėje, o su tuo susijęs pelnas arba nuostoliai, apskaičiuoti kaip skirtumas tarp įplaukų ir perleisto ilgalaikio materialiojo turto apskaitinės vertės, įtraukiami apskaičiuojant veiklos pelną.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

B.4 Nematerialusis turtas

Programinė įranga, iš kurios Bendrovė tikisi gauti ekonominės naudos ateityje, apskaitoma įsigijimo savikaina, sumažinta sukauptos amortizacijos suma. Amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą per 3 metų naudingo tarnavimo laikotarpį.

B.5 Nefinansinio turto vertės sumažėjimas

Turtas, kuriam skaičiuojama amortizacija arba nusidėvėjimas, peržiūrimas siekiant nustatyti jo vertės sumažėjimą, jeigu tik tam tikri įvykiai ar aplinkybių pasikeitimai liudija, kad turto apskaitinė vertė gali būti neatgauta. Suma, kuria turto apskaitinė vertė viršija jo atsiperkamąją vertę, pripažįstama vertės sumažėjimo nuostoliais. Atsiperkamoji vertė yra turto tikroji vertė, atėmus pardavimo sąnaudas, arba naudojimo vertę, priklausomai nuo to, kuri iš jų yra didesnė. Nustatant turto vertės sumažėjimą, turtas yra sugrupuojamas į mažiausias grupes, kurių atžvilgiu galima nustatyti atskirus pinigų srautus (pinigų srautus sukuriančius vienetus).

B.6 Finansinis turtas

Bendrovė klasifikuoja savo finansinį turtą į šias grupes: finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą, paskolos ir gautinos sumos. Klasifikavimas priklauso nuo įsigyto finansinio turto paskirties. Vadovybė nustato finansinio turto klasifikaciją jo pirmojo apskaitymo metu, o vėliau peržiūri klasifikaciją kiekvienos atskaitomybės parengimo dieną.

(a) Finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą

Ši grupė turi du pogrupius: prekybai skirtas finansinis turtas ir finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą jį įsigijus. Finansinis turtas priskiriamas prie šios grupės, jeigu jis buvo įsigytas iš esmės siekiant jį parduoti artimiausiu metu. Vadovybės taikoma politika – savanoriškai nepriskirti finansinio turto prie apskaitomo tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą.

(b) Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas, kuriam nustatyti fiksuoti ar kitaip nustatomi mokėjimai ir kuris nekotiruojamas aktyvioje rinkoje. Jos apskaitomos kaip trumpalaikis turtas, išskyrus tuos atvejus, kuomet jų terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių nuo balanso parengimo dienos. Pastaruoju atveju jos priskiriamos prie ilgalaikio turto. Paskolos ir gautinos sumos apskaitomos balanso prekybos ir kitų gautinų sumų straipsnyje.

Įprastiniai investicijų pirkimai ir pardavimai pripažįstami sandorio dieną, t.y. tuomet, kai Bendrovė įsipareigoja pirkti ar parduoti turtą. Finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą, pradžioje pripažįstamas tikrąja verte, o sandorio išlaidos pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje. Investicijos nebeapskaitomos, kuomet baigiasi teisių gauti pinigų srautus iš investicijų terminas arba jos buvo perduotos ir Bendrovė perdavė iš esmės visą su nuosavybe susijusią riziką ir naudą. Vėliau finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą, yra pripažįstamas tikrąja verte. Paskolos ir gautinos sumos apskaitomos amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą.

Kotiruojamų investicijų tikroji vertė remiasi dabartinėmis rinkos pardavimo kainomis.

B.7 Atsargos

Atsargos apskaitomos savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, priklausomai nuo to, kuri iš jų yra mažesnė. Savikaina apskaičiuojama vadovaujantis *FIFO* metodu. Pagamintos produkcijos ir nebaigtos gamybos savikainą sudaro žaliavos, tiesioginės darbo ir kitos tiesioginės sąnaudos bei susijusios netiesioginės gamybos sąnaudos, tačiau į ją neįtraukiamos skolinimosi išlaidos. Grynoji galimo realizavimo vertė yra įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus produkcijos užbaigimo ir pardavimo sąnaudas.

B.8 Prekybos gautinos sumos

Gautinos sumos pradžioje yra apskaitomos tikrąja verte, o vėliau vertinamos amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą, sumažinta vertės sumažėjimo suma. Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis pripažįstamas tuomet, kai yra objektyvių įrodymų, jog Bendrovė nesugebės atgauti visų šių sumų per iš anksto nustatytus terminus. Vertės sumažėjimo suma yra skirtumas tarp apskaitinės vertės ir įvertintų būsimųjų pinigų srautų, diskontuotų taikant apskaičiuotų palūkanų normą, dabartinės vertės. Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolio suma pripažįstama pelno (nuostolių) ataskaitos administracinių sąnaudų straipsnyje. Beviltiškos skolos yra nurašomos tais metais, kuriais jos nustatomos kaip neatgautinos.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

B.9 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir pinigų ekvivalentai apskaitomi nominalia verte. Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai kasoje, pinigai bankuose iki pareikalavimo bei kitos trumpalaikės labai likvidžios investicijos, kurių terminas yra ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

B.10 Akcinis kapitalas

Paprastosios akcijos apskaitomos jų nominalia verte. Už parduotas akcijas gauta suma, viršijanti jų nominalią vertę, apskaitoma kaip akcijų priedai. Papildomos išorinės išlaidos, tiesiogiai priskiriamos naujų akcijų emisijai, apskaitomos kaip akcijų priedų sumažėjimas.

B.11 Įstatymų numatytas rezervas

Įstatymų numatytas rezervas yra privalomas pagal Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus. Kasmetinis pervedimas į įstatymo numatytą rezervą sudaro 5 proc. grynojo rezultato ir yra privalomas tol, kol šis rezervas pasiekia 10 proc. akcinio kapitalo. Įstatymo numatytas rezervas negali būti skirtas dividendų mokėjimui, tačiau gali būti panaudotas būsimiems nuostoliams padengti.

B.12 Prekybos mokėtinos sumos

Prekybos mokėtinos sumos pradžioje pripažįstamos tikrąja verte, o vėliau vertinamos amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotą palūkanų normos metodą.

B.13 Pelno mokesčiai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymu, apmokestinamajam pelnui taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas. Mokesčių sąnaudos, apskaitytos šioje finansinėje atskaitomybėje, remiasi vadovybės atliktais skaičiavimais pagal Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymus. Pelno mokesčio tarifas už 2006 ir 2007 metus yra 15 proc.

Vadovaujantis naujai priimtu LR laikinoju socialinio mokesčio įstatymu, apmokestinamajam pelnui, uždirbtam per 2006 ir 2007 metus, taikomas socialinis mokestis, kuris už 2006 ir 2007 metus atitinkamai sudaro 4 proc. ir 3 proc. (pridedant prie 15% pelno mokesčio tarifo).

Atidėtasis pelno mokestis apskaitomas taikant įsipareigojimų metodą laikiniams skirtumams, susidarantiems tarp turto ir įsipareigojimų mokesčių bazės ir jų apskaitinės vertės finansinėje atskaitomybėje. Atidėtasis pelno mokestis apskaičiuojamas taikant balanso parengimo dienai patvirtintus arba iš esmės patvirtintus mokesčių tarifus (ir įstatymus), kuriuos numatoma taikyti, kuomet bus realizuojamas susijęs atidėtojo pelno mokesčio turtas arba įvykdomas atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas.

Pagrindiniai laikinieji skirtumai susidaro nuo sukauptų sąnaudų. Atidėtasis pelno mokestis apskaičiuojamas taikant balanso parengimo dienai patvirtintus arba iš esmės patvirtintus mokesčių tarifus. Tačiau atidėtasis pelno mokestis nepripažįstamas, jeigu jis susidaro dėl kitų nei verslo sujungimo būdu atsiradusio turto ar įsipareigojimų pirminio pripažinimo, kuris sandorio metu neturėjo jokios įtakos nei apskaitiniam, nei apmokestinamam pelnui ar nuostoliams.

B.14 Lizingas ir nuoma – kur Bendrovė yra nuomininkė

(a) Finansinė nuoma (lizingas)

Ilgalaikio materialiojo turto nuoma, kuomet Bendrovei perduodama iš esmės visa su turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda, vadinama finansine nuoma (lizingu). Finansinė nuoma pradžioje kapitalizuojama mažesne iš dviejų verčių: lizingo būdu įsigyto ilgalaikio materialiojo turto tikrąja verte arba įvertinta minimalių lizingo įmokų dabartine verte. Nuomos mokestis paskirstomas tarp įsipareigojimų bei finansavimo sąnaudų taip, kad sudarytų pastovią palūkanų normą likusiam lizingo įsipareigojimų balansui. Atitinkamai, nuomos mokesčiai, atėmus būsimas finansavimo sąnaudas, yra apskaitomi ilgalaikių mokėtinų sumų straipsnyje, išskyrus tuos atvejus, kuomet mokėjimai turi būti atlikti per 12 mėnesių ir tokiu atveju jie apskaitomi trumpalaikiuose įsipareigojimuose. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto nusidėvėjimui skaičiuoti taikoma tokia pat apskaitos politika, kaip ir nuosavo turto nusidėvėjimo apskaitai. Jeigu nėra pagrįstai tikėtina, kad lizingo gavėjas įgis nuosavybės teisę į turtą lizingo laikotarpio pabaigoje, turtas nudėvimas per jo naudingą tarnavimo laikotarpį arba lizingo laikotarpį, priklausomai nuo to, kuris iš jų yra trumpesnis.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

(b) Nuoma

Nuoma, kai nuomotojui lieka reikšminga rizikos dalis ir nuosavybės teikiama nauda, laikoma nuoma. Nuomos įmokos (atėmus bet kurias nuomotojo suteiktas nuolaidas) pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje proporcingai per visą nuomos laikotarpį.

B.15 Nuoma – kur Bendrovė yra nuomotoja

Turtas, išnuomotas pagal nuomos sutartis, apskaitomas balanse ilgalaikio materialiojo turto straipsnyje. Jis nudėvimas per numatytą naudingo tarnavimo laiką panašiai, kaip ir kitas bendrovei priklausantis ilgalaikis materialusis turtas. Nuomos pajamos pripažįstamos proporcingai per visą nuomos laikotarpį.

B.16 Išmokos darbuotojams

(a) Socialinio draudimo įmokos

Bendrovė už savo darbuotojus moka socialinio draudimo įmokas į Valstybinį socialinio draudimo fondą (toliau – Fondas) pagal nustatytą įmokų planą, vadovaujantis vietos teisės aktų reikalavimais. Nustatytų įmokų planas – tai planas, pagal kurį Bendrovė moka fiksuoto dydžio įmokas į Fondą ir neturi teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo toliau mokėti įmokas, jei Fondas neturi pakankamai turto, kad sumokėtų visas išmokas darbuotojams, susijusias su jų tarnyba dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais. Socialinio draudimo įmokos pripažįstamos sąnaudomis pagal kaupimo principą ir priskiriamos prie darbo užmokesčio sąnaudų.

(b) Išėitinės išmokos

Išėitinės išmokos darbuotojams mokamos nutraukus darbo santykius su darbuotoju iki jo įprasto išėjimo į pensiją arba darbuotojui priėmus sprendimą savo noru išėiti iš darbo mainais į tokias išmokas. Bendrovė pripažįsta išėitines išmokas tada, kai ji yra akivaizdžiai įpareigota nutraukti darbo santykius su esamais darbuotojais pagal detalų oficialų darbo santykių nutraukimo planą be galimybės jo atsisakyti arba įpareigota mokėti išėitines išmokas po to, kai jos buvo pasiūlytos už išėjimą iš darbo savo noru. Jei išėitinės išmokos tampa mokėtinos vėliau nei per 12 mėnesių nuo balanso datos, jos diskontuojamos iki dabartinės vertės.

(c) Premijų planai

Bendrovė pripažįsta įsipareigojimą ir sąnaudas premijoms, kuomet ji yra įsipareigojusi pagal sutartį arba praityje taikoma praktika yra sukūrusi konstruktyvų įsipareigojimą.

B.17 Pajamų pripažinimas

Pardavimo pajamas sudaro atlygio, gauto ar gautino už parduotas prekes ir paslaugas Bendrovei vykdant įprastinę veiklą, tikroji vertė. Pajamos apskaitomos atėmus pridėtinės vertės mokestį, sugrąžintas prekes ir kainų nuolaidas bei eliminavus pardavimus Bendrovės viduje. Pajamos iš prekių pardavimo pripažįstamos tik tada, kai pirkėjui perduodama visa reikšminga rizika ir nuosavybės į prekes teikiama nauda.

Palūkanų pajamos pripažįstamos proporcingai, taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą. Kuomet sumažėja gautinos sumos vertė, Bendrovė sumažina jos apskaitinę vertę iki atsiperkamosios vertės, kurią sudaro įvertinti būsimi pinigų srautai, diskontuoti priemonės pirminė apskaičiuotų palūkanų norma, ir toliau skaičiuoja diskontą kaip palūkanų pajamas. Palūkanų pajamos už sumažėjusios vertės paskolas pripažįstamos taikant pirminę apskaičiuotų palūkanų normą.

B.18 Dividendų paskirstymas

Bendrovės akcininkams paskirstomi dividendai Bendrovės finansinėje atskaitomybėje pripažįstami įsipareigojimu tuo laikotarpiu, kuomet jie patvirtinami Bendrovės akcininkų.

B.19 Vienai akcijai tenkantis pelnas

Vienai akcijai tenkantis paprastasis pelnas apskaičiuojamas dalijant akcininkams tenkantį grynąjį pelną iš išleistų paprastųjų vardinių akcijų skaičiaus svertinio vidurkio, neįskaitant paprastųjų vardinių akcijų, kurias nusipirkė Bendrovė ir kurios laikomos kaip nuosavos akcijos.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

B.20 Informacija apie segmentus

Verslo segmentas – tai turto ir veiklos grupė, kurioje gaminami produktai ar teikiamos paslaugos, kurių rizika ir pelningumas skiriasi nuo verslo segmentų. Vienintelis Bendrovės verslo segmentas – mineralinių trašų gamyba, todėl informacija apie pagrindinius verslo segmentus nėra pateikiama. Geografiniame segmente gaminami produktai ar teikiamos paslaugos tam tikroje ekonominėje aplinkoje, kurios rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų segmentų, veikiančių kitoje ekonominėje aplinkoje.

B.21 Emisijos teisės

Bendrovė dalyvauja anglies dioksido viršutinės ribos ir prekybos schemoje (angl. „cap and trade scheme“). Bendrovei yra nustatytas tikslas sumažinti anglies dioksido emisijos į atmosferą kiekį iki nustatyto lygio (viršutinės ribos). Vyriausybė Bendrovei suteikia emisijos teises, kurių skaičius lygus viršutinei ribai. Teisės suteikiamos neatlygintinai. Bendrovė įvertina ir emisijos teises, ir vyriausybės subsidijas įsigijimo savikaina, lygia nuliui. Įvykdžius faktines emisijas, pripažįstamas įsipareigojimas. Įsipareigojimai, kurie bus padengti turimomis emisijos teisėmis, įvertinami tų emisijos teisių apskaitine verte. Bet kuris emisijų perviršis įvertinamas emisijos teisių rinkos verte laikotarpio pabaigoje. Pajamos iš parduoto emisijos teisių perviršio pripažįstamos faktinio pardavimo dieną.

B.22 Subsidijos

Subsidijos pripažįstamos tuomet, kai pagrįstai užtikrinama, kad subsidija bus gauta ir Bendrovė laikysis visų jai keliamų sąlygų.

Subsidijos, susijusios su ilgalaikio materialiojo turto pirkimu, pripažįstamos trumpalaikiais įsipareigojimais ir apskaitomos pelno (nuostolių) ataskaitoje proporcingai per visą susijusio turto nusidėvėjimo laikotarpį.

C. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS

C.1 Finansinės rizikos veiksniai

Vykdydama veiklą, Bendrovė susiduria su įvairiomis finansinėmis rizikomis: rinkos rizika (įskaitant valiutų kursų svyravimo riziką, palūkanų normos riziką ir kainos riziką), kredito rizika ir likvidumo rizika. Bendra Bendrovės rizikos valdymo programa siekiama sumažinti galimą neigiamą rizikos veiksnių poveikį Bendrovės veiklos rezultatams.

Už rizikos valdymą yra atsakinga Bendrovės vadovybė. Vadovybė nustato, įvertina ir vykdo atitinkamus veiksmus, siekdama sumažinti finansines rizikas.

(a) Rinkos rizika

(i) Valiutų kursų svyravimo rizika

Bendrovė vykdo veiklą tarptautiniu mastu, todėl jai yra iškilusi valiutų kursų svyravimo rizika, susijusi su įvairiomis valiutomis, pirmiausia su JAV doleriu. Valiutų kursų svyravimo rizika išskyla dėl ateities komercinių sandorių ir pripažinto turto ir įsipareigojimų.

Bendrovės valiutų kursų svyravimo rizikos valdymas pagrįstas numatomų pinigų srautų pagrindinėmis valiutomis derinimu. Kadangi beveik visi Bendrovės vykdomi sandoriai, įskaitant produkcijos pardavimą ir žaliavų pirkimą, yra vykdomi JAV doleriais, JAV dolerio valiutos kurso svyravimai neturi poveikio Bendrovės pinigų srautams. Tačiau šie svyravimai atsispindi finansinio turto ir įsipareigojimų, kurie yra išreikšti užsienio valiutomis, o vėliau perskaiciuojami į funkcinę valiutą litą (LTL), balansinėje vertėje.

Jautrumas užsienio valiutų kursų svyravimams apskaičiuojamas nustatant bendrą grynosios valiutų kursų rizikos mastą ir visų pirma kyla dėl prekybos gautinų sumų, pinigų ir pinigų ekvivalentų bei mokėtinų sumų, išreikštų JAV doleriais. Jautrumo analizė parodo apytikslį rizikos mastą JAV doleriui lito atžvilgiu nuvertėjus 10 procentų. Prielaidos dėl valiutų kursų pokyčio buvo paremtos faktiniais JAV dolerio kurso svyravimais per 2007 metus. Jei 2007 m. gruodžio 31 d. jokiems kitiems veiksniams nepakitęs litas JAV dolerio atžvilgiu būtų sustiprėjęs 10 procentų, Bendrovės nuostolis dėl valiutų kursų svyravimų būtų 33 219 tūkst. Lt (2006 m. – 10 534 tūkst. Lt) didesnis. Lito ir JAV dolerio kurso svyravimai turi didesnę įtaką nuostoliui dėl valiutų kursų svyravimų 2007 metais nei 2006 metais dėl padidėjusių JAV doleriais išreikštų prekybos gautinų sumų ir pinigų ir pinigų ekvivalentų likučių.

Bendrovė nesusiduria su reikšminga valiutų kursų svyravimo rizika vykdydama eurais (EUR) išreikštus sandorius, kadangi nuo 2002 m. vasario 2 d. litas yra susietas su euru santykiu 3,4528 Lito už 1 eurą.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

(ii) Kainos rizika

Bendrovė nepatiria reikšmingos vertybinių popierių kainos rizikos, nes neturi reikšmingų investicijų į vertybinius popierius ar kitas panašias finansines priemones. Bendrovė nepatiria svarbiausių prekių (angl. *commodities*) kainos rizikos, nes jos produktais nėra prekiaujama viešojoje rinkoje.

(iii) Pinigų srautų ir tikrosios vertės palūkanų normos rizika

Bendrovės pajamos ir pinigų srautai iš pagrindinės veiklos iš esmės yra nepriklausomi nuo rinkos palūkanų normų pokyčių. Bendrovė neturi įsipareigojimų, už kuriuos reikėtų mokėti palūkanas. Bendrovė taip pat neturi reikšmingo palūkanas uždirbančio finansinio turto, išskyrus:

- Trumpalaikius indėlius banke ir atpirkimo sandorius, kuriuos galima konvertuoti į nustatytą pinigų sumą ir kurių tikrosios vertės pokyčio rizika nėra reikšminga. Šie indėliai ir atpirkimo sandoriai laikomi bankuose iki trijų mėnesių pinigų srautų valdymo tikslais ir yra priskiriami pinigų ekvivalentams (išsamesnė informacija pateikta 15 pastaboje).
- Trumpalaikę paskolą, suteiktą susijusiai šaliai, kuriai nustatyta fiksuota palūkanų norma (14 pastaba).
- Kartais įsigyjamas trumpalaikės pinigų rinkos investicijas. Jos yra pripažįstamos finansiniu turto, apskaitomu tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą. Išsamesnė informacija apie šį finansinį turtą pateikta 13 pastaboje.

Pasiskirstymas tarp fiksuotos ir kintamos palūkanų normos priklauso nuo faktinės situacijos rinkoje.

(b) Kredito rizika

Už kredito rizikos valdymą yra atsakinga Bendrovės vadovybė. Kredito rizika kyla dėl pinigų ir pinigų ekvivalentų bei trumpalaikių indėlių bankuose, o taip pat dėl prekybos gautinų sumų iš pirkėjų. Bendrovė renkasi tik gerai žinomus ir nepriklausomų ekspertų įvertintus Lietuvos bankus. Bendrovė didžiąją dalį savo produktų parduoda didmenine prekyba užsiimantiems klientams ir vadovaujasi vidaus taisyklėmis, užtikrinančiomis, kad jos produkcija būtų parduodama tik tiems klientams, kurie turi tinkamą kredito istoriją. Bendrovė visada įvertina kliento kredito kokybę, atsižvelgdama į jo finansinę būklę, ankstesnių laikotarpių patirtį ir kitus veiksnius. Didžioji dalis pardavimų nesusijusioms šalims yra atliekama tik tada, kai pirkėjas iš anksto sumoka visą pinigų sumą. Kreditas suteikiamas tik keletui klientų, kuriuos Bendrovė labai gerai žino ir kurių kredito istorija yra nepriekaištinga. Kalbant apie pardavimus susijusioms šalims, produktai parduodami tik įmonei „Eurochem Trading GmbH”, kuri vykdo didmeninę prekybą Bendrovės produktais ne Europos Sąjungos šalyse.

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė nepatyrė reikšmingų sunkumų surinkdama gautinas sumas iš pirkėjų arba atsiimdama pinigus iš bankų. Bendrovės Vadovybės nuomone, numatomoje ateityje neturėtų atsirasti reikšmingų nuostolių dėl šių šalių įsipareigojimų nevykdymo.

(c) Likvidumo rizika

Bendrovei iškilusi likvidumo rizika dėl gautinų ir mokėtinų sumų terminų nesutapimo. Valdant Bendrovės likvidumo riziką didžiausias dėmesys skiriamas pinigų srautų, susijusių su trumpalaikėmis gautinomis, mokėtinomis sumomis ir kapitalinėmis investicijomis, derinimui bei pakankamo kiekio likvidžių lėšų, kurių užtektų atlikti einamuosius mokėjimus pagal grafiką, užtikrinimui.

Vadovybė kontroliuoja besikeičiančias Bendrovės likvidumo rezervo prognozes, atsižvelgdama į numatomus pinigų srautus. Remiantis naujausiais pinigų srautų vertinimais, Bendrovė artimiausioje ateityje neturėtų patirti jokių rimtų su likvidumu susijusių problemų.

Bendrovė neturi kitų finansinių įsipareigojimų, išskyrus prekybos ir kitas mokėtinas sumas. Visų balanse apskaitytų prekybos ir kitų mokėtinų sumų mokėjimo terminas yra 12 mėnesių ir jų tikroji vertė iš esmės atitinka jų apskaitines vertes, kadangi diskontavimo poveikis būtų nereikšmingas.

C.2 Kapitalo rizikos valdymas

Vykdydama kapitalo valdymą Bendrovės vadovybė siekia užtikrinti savo veiklos tęstinumą, kad galėtų suteikti naudos savo akcininkams ir kitoms suinteresuotoms šalims.

Bendrovės kapitalą sudaro pinigai ir pinigų ekvivalentai, nuosavas kapitalas ir finansinės skolos. 2006 ir 2007 metais Bendrovė neturėjo finansinių skolų. Visa Bendrovės veikla buvo finansuojamos iš akcininkų nuosavybės.

Norėdama palaikyti ar koreguoti kapitalo struktūrą, Bendrovė gali pakoreguoti akcininkams išmokamų dividendų sumą, gražinti kapitalą akcininkams ar imtis kitokių reikiamų veiksmų.

**AB „LIFOSA“
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Remiantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu, akcinės bendrovės įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis kaip 150 tūkst. litų, o nuosavas kapitalas – ne mažesnis kaip 50 procentų bendrovės įstatinio kapitalo dydžio. 2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovė vykė šiuos reikalavimus.

C.3 Tikrosios vertės vertinimas

Laikoma, kad prekybos gautinų sumų nominali vertė, atėmus vertės sumažėjimą, ir mokėtinų sumų nominali vertė atitinka jų tikrąsias vertes. Atskleidimo finansinėje atskaitomybėje tikslams finansinių įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma diskontuojant būsimus sutartinius pinigų srautus taikant dabartinę rinkos palūkanų normą, kurią Bendrovė taikytų panašioms finansinėms priemonėms.

D. SVARBŪS APSKAITINIAI VERTINIMAI IR SPRENDIMAI

Vertinimai ir sprendimai nuolat peržiūrimi ir įvertinami remiantis praeities patirtimi bei kitais veiksniais, įskaitant būsimų įvykių tikimybę, kuri laikoma pagrįsta tam tikromis aplinkybėmis.

Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis

Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis yra apskaičiuotas remiantis vadovybės atliktais gautinų sumų, kurios nebus susigrąžintos pagal pradžioje numatytus terminus, atgautinumo ir susigrąžinimo laiko vertinimais. Šiam apskaičiavimui atlikti reikia priimti svarbius sprendimus. Sprendimai priimami atsižvelgiant į reikšmingas skolininko finansines problemas, tikimybę, kad skolininkas bankrutuos ar jam bus atlikta finansinė reorganizacija, taip pat į mokėjimų neįvykdymą ar uždelimą. Dabartiniai Bendrovės vertinimai galėtų žymiai pasikeisti, pasikeitus situacijai rinkoje ir bendrai situacijai visoje ekonomikoje. Atgautinumo lygis taip pat labai priklauso nuo sėkmės faktorių ir veiksmų, kurių buvo imtasi, siekiant susigrąžinti gautinas sumas, kurių mokėjimas buvo žymiai uždelstas.

Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpių vertinimas

Bendrovė naudoja senus pastatus ir įrangą, kurių naudingo tarnavimo laikotarpiai įvertinti remiantis numatomais produkto gyvavimo ciklais. Tačiau ekonominiai naudingo tarnavimo laikotarpiai gali skirtis nuo dabartinių vertinimų dėl techninių naujovių ar konkurentų veiksmų.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS

1. INFORMACIJA APIE SEGMENTUS

Pirminiai segmentai – verslo segmentai

Vienintelis Bendrovės verslo segmentas – mineralinių trąšų gamyba.

Antriniai segmentai – geografiniai segmentai

Visas Bendrovės turtas yra Lietuvoje. Bendrovės pardavimo pajamų pagal rinkas analizė pateikta žemiau:

	Pardavimo pajamos		Turto iš viso		Kapitalinės investicijos	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Nyderlandai	127 754	50 681	-	-	-	-
Lietuva	88 829	70 054	717 009	436 196	46 658	45 442
Vokietija	87 141	43 693	-	-	-	-
Etiopija	72 545	52 746	-	-	-	-
Turkija	66 158	78 723	-	-	-	-
Pakistanas	65 578	58 766	-	-	-	-
Prancūzija	64 748	56 525	-	-	-	-
Didžioji Britanija	50 861	10 326	-	-	-	-
Lenkija	45 116	45 844	-	-	-	-
Ispanija	34 221	13 395	-	-	-	-
Argentina	30 098	6 965	-	-	-	-
Kenija	24 233	17 557	-	-	-	-
Belgija	23 523	4 919	-	-	-	-
Airija	22 069	28 886	-	-	-	-
Vengrija	20 345	17 793	-	-	-	-
Čekijos Respublika	13 622	17 917	-	-	-	-
Drambio Kaulo Krantas	13 428	9 962	-	-	-	-
Kamerūnas	13 154	5 644	-	-	-	-
Tadžikija	11 613	2 511	-	-	-	-
Rumunija	10 677	13 200	-	-	-	-
Ukraina	10 135	5 664	-	-	-	-
Danija	9 958	2 983	-	-	-	-
Indija	-	23 895	-	-	-	-
Italija	-	7 237	-	-	-	-
Urugvajus	-	17 683	-	-	-	-
Kitos šalys	15 842	18 897	-	-	-	-
	921 648	682 466	717 009	436 196	46 658	45 442

Pardavimo pajamos priskirtos geografiniams segmentams pagal tai, kurioje šalyje yra parduodami Bendrovės produktai pagal išsiuntimo dokumentus. Dažniausiai produktų pardavimo šalis sutampa su pirkėjo buvimo šalimi, išskyrus pardavimus tam tikriems didmenininkams, visų pirma susijusiai įmonei „Eurochem Trading GmbH“. Pavyzdžiui, „Eurochem Trading GmbH“ yra įsikūrusi Šveicarijoje, tačiau vykdo didmeninę prekybą Bendrovės produktais ne Europos Sąjungos šalyse (išsamesnė informacija apie sandorius su susijusia šalimi „Eurochem Trading GmbH“ pateikiama 20 pastaboje).

Pardavimo pajamų analizė pagal jų grupes:

	2007	2006
Prekių pardavimai	902 342	664 741
Žaliavų pardavimai	5 048	5 267
Suteiktos paslaugos	14 253	12 303
Kita	5	155
	921 648	682 466

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2. PARDAVIMO IR PASKIRSTYMO SĄNAUDOS

	2007	2006
Gabenimo laivais sąnaudos	9 108	8 082
Transportavimo sąnaudos	13 173	13 036
Krovos ir ekspedicijos sąnaudos	8 213	7 247
Patikrinimo ir sertifikavimo sąnaudos	776	899
Kitos paskirstymo sąnaudos	46	105
	31 316	29 369

3. ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS

	2007	2006
Išmokos darbuotojams	9 360	9 922
Socialinis draudimas	2 959	3 193
Mokesčiai (išskyrus pelno mokesį)	2 106	1 772
Nusidėvėjimas ir amortizacija	1 062	1 095
Draudimas	552	883
Apsaugos paslaugos	766	693
Telekomunikacijų sąnaudos	499	423
Suteikta parama	1 248	1 137
Kitos administracinės sąnaudos	4 706	4 648
	23 258	23 766

4. SĄNAUDOS PAGAL JŲ POBŪDĮ

	2007	2006
Sunaudotos žaliavos ir medžiagos	484 166	456 569
Išmokos darbuotojams ir socialinis draudimas	56 392	48 904
Transportavimo paslaugos	31 316	29 369
Nusidėvėjimas ir amortizacija	28 358	26 060
Pagamintos produkcijos, pusgaminių ir nebaigtos gamybos pasikeitimas	(14 791)	20 172
Remontas ir eksploatacija	15 633	14 044
Energija ir kuras	10 263	11 511
Mokesčiai (išskyrus pelno mokesį)	2 106	1 772
Konsultacinės paslaugos	785	1 634
Apsaugos paslaugos	766	693
Telekomunikacijos ir IT priežiūros sąnaudos	499	505
Rinkodara	240	197
Kita	16 863	16 458
	632 596	627 888

Išmokų darbuotojams ir socialinio draudimo sąnaudas sudaro: 38 842 tūkst. Lt atlyginimai (2006 m. – 31 833 tūkst. Lt), 13 257 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokos (2006 m. – 10 708 tūkst. Lt) ir 4 293 tūkst. Lt premijos bei kitos išmokos (2006 – 6 363 tūkst. Lt).

5. GRYNASIS OPERACIJŲ UŽSIENIO VALIUTA PELNAS (NUOSTOLIAI)

Grynasis operacijų užsienio valiuta pelnas ir nuostoliai atsirado dėl reikšmingų Bendrovės funkcinės valiutos (Lietuvos lito) ir pagrindinės prekybos valiutos (JAV dolerio) keitimo kurso svyravimų. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateiktą grynąjį operacijų užsienio valiuta rezultatą sudaro:

	2007	2006
Komisiniai už valiutos konvertavimą	455	416
Grynasis pelnas (nuostolis) iš valiutų kursų svyravimų	(22 829)	(11 276)
	(22 374)	(10 860)

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

6. KITOS PAJAMOS

	2007	2006
Palūkanų pajamos už trumpalaikę paskolą	915	527
Pelnas iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo	155	17
	1 070	544

7. PELNO MOKESTIS

	2007	2006
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis	49 148	9 055
Atidėtas pelno mokestis	(185)	(746)
	48 963	8 309

Pelno mokestis, taikomas Bendrovės pelnui prieš apmokestinimą, skiriasi nuo teorinės sumos, kuri susidarytų taikant bazinį pelno mokesčio tarifą:

	2007	2006
Pelnas prieš apmokestinimą	270 065	45 530
Mokestis taikant 18 proc. tarifą (2006 m. – 19 proc.)	48 612	8 651
Neapmokestinamųjų pajamų įtaka	(414)	(442)
Apmokestinamojo pelno nemažinančių sąnaudų įtaka	765	101
Pelno mokestis	48 963	8 309

Atidėtojo pelno mokesčio turto pasikeitimas per laikotarpį:

Atidėtojo pelno mokesčio turtas

	Pardavimo pelnas	Sukauptos sąnaudos	Iš viso
2006 m. sausio 1 d.	-	1 058	1 058
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	-	746	746
2006 m. gruodžio 31 d.	-	1 804	1 804
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	408	(223)	185
2007 m. gruodžio 31 d.	408	1 581	1 989

Atidėtas pelno mokesčio turtas yra pripažįstamas tokia apimtimi, kokia yra tikėtina, kad ateityje bus gautas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks laikiniams skirtumams panaudoti. Tikimasi, kad atidėtojo pelno mokesčio turtas, pripažintas dėl pardavimo pelno (pardavimo pajamų ir savikainos koregavimo mokestiniais tikslais dėl skirtingo pripažinimo laiko) bei sukauptų sąnaudų, bus realizuotas per 2008 metus.

8. VIENAI AKCIJAI TENKANTIS PELNAS

	2007	2006
Akcininkams tenkantis grynas pelnas	221 102	37 220
Išleistų paprastųjų vardinių akcijų skaičiaus svertinis vidurkis (tūkst.)	21 021	21 021
Vienai akcijai tenkantis pelnas (Lt už vieną akciją)	10,52	1,77

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

9. ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS

	Pastatai	Mašinos ir įrengimai	Transporto priemonės ir įranga	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
2005 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	170 888	330 073	11 619	11 610	3 146	527 336
Sukauptas nusidėvėjimas	(78 347)	(214 830)	(10 093)	(8 481)	-	(311 751)
Likutinė vertė	92 541	115 243	1 526	3 129	3 146	215 585
2006 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai						
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	92 541	115 243	1 526	3 129	3 146	215 585
Įsigijimai	3 096	10 404	4 944	1 024	25 974	45 442
Perleidimai ir nurašymai	(94)	-	-	(43)	-	(137)
Perklasifikavimai	199	7 922	-	51	(8 172)	-
Nusidėvėjimas	(4 620)	(19 702)	(477)	(1 172)	-	(25 971)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	91 122	113 867	5 993	2 989	20 948	234 919
2006 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	174 059	342 163	16 549	12 065	20 948	565 784
Sukauptas nusidėvėjimas	(82 937)	(228 296)	(10 556)	(9 076)	-	(330 865)
Likutinė vertė	91 122	113 867	5 993	2 989	20 948	234 919
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai						
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	91 122	113 867	5 993	2 989	20 948	234 919
Įsigijimai	6 896	10 105	2 515	479	26 139	46 134
Perleidimai ir nurašymai	-	(45)	-	(18)	-	(63)
Perklasifikavimai	7 172	29 547	-	81	(36 800)	-
Nusidėvėjimas	(4 672)	(21 338)	(968)	(1 214)	-	(28 192)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	100 518	132 136	7 540	2 317	10 287	252 798
2007 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	188 128	375 026	16 748	11 660	10 287	601 849
Sukauptas nusidėvėjimas	(87 610)	(242 890)	(9 208)	(9 343)	-	(349 051)
Likutinė vertė	100 518	132 136	7 540	2 317	10 287	252 798

Žemę Bendrovė nuomojasi 99 metų laikotarpiui iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės pagal nuomos sutartį, sudarytą 1997 metais. Nuomos mokėjimai už žemę 2007 metais sudarė 298 tūkst. Lt (2006 m. – 298 tūkst. Lt).

Be to, Bendrovė nuomojo tam tikrą savo ilgalaikį materialųjį turtą, kurio likutinė vertė sudarė 3 496 tūkst. Lt (2006 m. – 1 307 tūkst. Lt). Metinės pajamos, uždirbtos iš šio turto nuomos, sudarė 79 tūkst. Lt (2006 m. – 163 tūkst. Lt), o patirtos nusidėvėjimo sąnaudos buvo 99 tūkst. Lt (2006 m. – 177 tūkst. Lt).

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

10. NEMATERIALUSIS TURTAS

	Programinė įranga
2005 m. gruodžio 31 d.	
Įsigijimo savikaina	420
Sukaupta amortizacija	(145)
Likutinė vertė	<u>275</u>
2006 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	275
Įsigijimai	183
Perleidimai ir nurašymai	(71)
Amortizacijos sąnaudos	(92)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	<u>295</u>
2006 m. gruodžio 31 d.	
Įsigijimo savikaina	600
Sukaupta amortizacija	(305)
Likutinė vertė	<u>295</u>
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	295
Įsigijimai	524
Perleidimai ir nurašymai	(3)
Amortizacijos sąnaudos	(166)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	<u>650</u>
2007 m. gruodžio 31 d.	
Įsigijimo savikaina	1 121
Sukaupta amortizacija	(471)
Likutinė vertė	<u>650</u>

11. KITOS GAUTINOS SUMOS

Ilgalaikių gautinų sumų likutis apima 2 658 tūkst. Lt (2006 m. – 2 581 tūkst. Lt) ilgalaikį indėlį, skirtą užtikrinti neapibrėžtąjį įsipareigojimą sutvarkyti gamyklos aplinką, vadovaujantis LR aplinkos apsaugos ministerijos patvirtinta tvarka, tuo atveju, jeigu Bendrovė nutrauktų savo veiklą (21 pastaba) bei 629 tūkst. Lt (2006 m. – 9 124 tūkst. Lt) išankstinius apmokėjimus už ilgalaikį turtą bei nebaigtą statybą.

12. ATSARGOS

	2007	2006
Pagaminta produkcija	27 688	13 242
Žaliavos ir medžiagos	31 419	32 059
Nebaigta gamyba	1 803	1 533
Pusgaminiai	2 747	1 923
	<u>63 657</u>	<u>48 757</u>

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

13. FINANSINĖS PRIEMONĖS

(a) *Finansinės priemonės pagal kategorijas*

Finansinių priemonių apskaitos principai buvo taikomi šiems straipsniams:

	Paskolos ir gautinos sumos	Turtas, apskaitomas tikraja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą	Viso
2007 m. gruodžio 31 d.			
Balanse nurodytas turtas			
Ilgalaikės gautinos sumos	2 658	-	2 658
Prekybos ir kitos gautinos sumos	196 003	-	196 003
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	173 272	-	173 272
	371 933	-	371 933

		Kiti finansiniai įsipareigoji- mai	Viso
Balanse nurodyti įsipareigojimai			
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos		37 869	37 869
		37 869	37 869

	Paskolos ir gautinos sumos	Turtas, apskaitomas tikraja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą	Viso
2006 m. gruodžio 31 d.			
Balanse nurodytas turtas			
Ilgalaikės gautinos sumos	2 581	-	2 581
Prekybos ir kitos gautinos sumos	91 632	-	91 632
Kitas finansinis turtas, apskaitomas tikraja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą	-	287	287
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	24 736	-	24 736
	118 949	287	119 236

		Kiti finansiniai įsipareigoji- mai	Viso
Balanse nurodyti įsipareigojimai			
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos		28 935	28 935
		28 935	28 935

Į šiose lentelėse nurodytas gautinas sumas nėra įtraukti išankstiniai apmokėjimai, gautini mokesčiai bei jų permokos ir kitas nefinansinis turtas, o į mokėtinas sumas nėra įtraukti mokėtini mokesčiai ir kiti nefinansiniai įsipareigojimai.

Kitą finansinį turtą, apskaitomą tikraja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą, sudaro trumpalaikės pinigų rinkos investicijos pagal sutartis su SEB banku.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

13. FINANSINĖS PRIEMONĖS (tęsinys)

(b) *Finansinio turto kredito kokybė*

2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovės piniginių lėšų bankų sąskaitose, trumpalaikių banko indėlių ir atpirkimo sandorių vertė buvo 173 263 tūkst. Lt (2006 m. – 24 717 tūkst. Lt). Šie likučiai buvo laikomi Lietuvos bankuose, kurių ilgalaikio skolinimosi reitingas, suteiktas tarptautinės reitingų agentūros „FitchRatings”, buvo ne mažesnis nei A arba Lietuvos bankuose, kurių nevertino tarptautinės reitingų agentūros, tačiau kurių patronuojančios bendrovės turi AA- ilgalaikio skolinimosi reitingą, nustatytą agentūros „Standard & Poor’s”

2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovės nepradelstos ir nenuvertėjusios prekybos gautinos sumos sudarė 180 893 tūkst. Lt (2006 m. – 10 213 tūkst. Lt). Jas galima išskirti į šias grupes:

	2007	2006
Nepradelstos ir nenuvertėjusios prekybos gautinos sumos		
Gautinos sumos iš susijusios šalies „Eurochem Trading GmbH“	170 258	3 882
Gautinos sumos iš nesusijusių pirkėjų	10 635	6 331
	180 893	10 213

Daugiau informacijos apie sandorius su susijusiomis šalimis yra pateikta 14 ir 20 pastabose. „Eurochem Trading GmbH” jau keletą metų yra Bendrovės klientas, kuris visada įvykdydavo savo įsipareigojimus.

Praėjusiais metais nebuvo persvarstyti grąžinimo terminai jokiame finansiniame turtui, kuris priešingu atveju taptų pradelstu arba nuvertėjusiu, išskyrus dalį prekybos gautinų sumų iš susijusios šalies „Eurochem Trading GmbH”, kurių grąžinimo terminas šalių susitarimu buvo pakeistas 2007 m. pabaigoje. Naujai nustatytas grąžinimo terminas yra 210 dienų nuo konosamento išrašymo datos (pirminis grąžinimo terminas buvo 14 dienų). Grąžinimo terminas buvo persvarstytas 161 733 tūkst. Lt sumai nuo visos gautinos sumos iš „Eurochem Trading GmbH” 2007 m. gruodžio 31 d.

14. PREKYBOS IR KITOS GAUTINOS SUMOS

	2007	2006
Prekybos gautinos sumos bendraja verte	183 138	73 871
Prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimas	(294)	(601)
Gautinas PVM	12 268	11 685
Suteikta trumpalaikė paskola	12 865	13 669
Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	12 466	6 884
Gautinos subsidijos	-	4 092
Kitos gautinos sumos	912	365
	221 355	112 965

Lentelėje nurodytą trumpalaikę paskolą sudaro 11 786 tūkst. Lt (5 000 tūkst. USD) paskola, suteikta susijusiai šaliai „Eurochem A.M. Limited“ pagal 2005 m. gruodžio 23 d. pasirašytą sutartį ir 1 079 tūkst. Lt sukauptos palūkanos. Pagal 2006 m. gruodį pakeistas sutarties sąlygas, paskola suteikta laikotarpiui iki 2007 m. gruodžio 31 d. su 5,3 proc. palūkanų norma. Per 2007 m. už minėtą paskolą priskaityta 665 tūkst. Lt palūkanų. Pagal 2007 m. gruodį pakeistas sutarties sąlygas, paskola suteikta laikotarpiui iki 2008 m. gruodžio 29 d. su 4,3 proc. palūkanų norma.

Prekybos ir kitų gautinų sumų tikrosios vertės iš esmės atitinka jų apskaitines vertes. Vadovybės nuomone, diskontavimo poveikis būtų nereikšmingas.

Prekybos gautinos sumos, pradelstos mažiau nei šešis mėnesius, nėra laikomos nuvertėjusiomis. Lentelėje pateikiama šių prekybos gautinų sumų senėjimo analizė.

	2007	2006
Pradelstos, bet nenuvertėjusios prekybos gautinos sumos		
Iki 3 mėnesių	1 918	16 739
Nuo 3 iki 6 mėnesių	33	46 318
	1 951	63 057

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

14. PREKYBOS IR KITOS GAUTINOS SUMOS (tęsinys)

Tarp 2006 m. pradelstų, bet nuvertėjusių prekybos gautinų sumų patenka 13 558 tūkst. Lt ir 46 300 tūkst. Lt gautinos sumos iš „Eurochem Trading GmbH”, kurios buvo atitinkamai pradelstos iki 3 mėnesių ir nuo 3 iki 6 mėnesių. 2007 metais visos šios sumos buvo atgautos. Likusi pradelstų, bet nuvertėjusių prekybos gautinų sumų dalis yra susijusi su atskirais klientais, kurie praeityje savo įsipareigojimus įvykdė.

2007 m. gruodžio 31 d. 294 tūkst. Lt vertės prekybos gautinos sumos (2006 m. – 601 tūkst. Lt) buvo nuvertėjusios ir visai sumai buvo pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis. Atskirai įvertintos nuvertėjusios gautinos sumos yra susijusios su pirkėjais – didmenininkais, kurie netikėtai atsidūrė sunkioje ekonominėje situacijoje. Nesitikima, kad bus atgauta bent dalis šių sumų. Lentelėje žemiau pateikiama šių gautinų sumų senėjimo analizė.

	2007	2006
Nuvertėjusios prekybos gautinos sumos, kurioms pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis		
Nuo 6 iki 12 mėnesių	-	-
Daugiau nei 12 mėnesių	294	601
	294	601

Lentelėje nurodyti prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolio pasikeitimai:

	2007	2006
Sausio 1 d.	601	1 819
Per metus nurašytos gautinos sumos kaip neatgautos	(273)	(1 182)
Valiutų kursų pasikeitimo poveikis	(34)	(36)
Gruodžio 31 d.	294	601

Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolio sukūrimas ir atstatymas parodytas pelno (nuostolių) ataskaitos administracinių sąnaudų straipsnyje. Sumos, kurioms pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis, paprastai yra nurašomos, jei nėra tikėtina atgauti nors dalį jų.

Kitose prekybos ir kitų gautinų sumų grupėse nėra nuvertėjusio turto.

Bendrovės prekybos ir kitos gautinos sumos yra išreikštos šiomis valiutomis:

	2007	2006
JAV doleriais	188 034	87 307
Litais ir eurais	33 321	25 658
	221 355	112 965

Didžiausia potenciali kredito rizika atskaitomybės parengimo dieną yra kiekvienos pirmiau nurodytos gautinų sumų grupės tikroji vertė. Bendrovė neturi užstato, laikomo kaip užtikrinimo priemonė.

15. PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI

	2007	2006
Pinigai banke iki pareikalavimo	4 499	3 257
Pinigai kasoje	9	19
Terminuoti indėliai ir atpirkimo sandoriai	168 612	21 158
Akreditivai ir garantijos	152	302
	173 272	24 736

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

16. AKCINIS KAPITALAS

2007 m. gruodžio 31 d. įstatinį akcinį kapitalą sudarė 21 020 564 paprastosios vardinės akcijos, kurių kiekvienos nominali vertė lygi 10 Lt. Per 2007 m. nebuvo jokių įstatinio akcinio kapitalo pasikeitimų.

17. PREKYBOS IR KITOS MOKĖTINOS SUMOS

	2007	2006
Prekybos mokėtinios sumos	24 895	19 257
Mokėtinai importu PVM	6 782	4 764
Kitos mokėtinios sumos ir sukauptos sąnaudos	12 974	9 678
Avansu gautos sumos	13 921	156
Kiti mokėtinai mokesčiai	452	726
Socialinio draudimo įmokos	1 277	1 141
	60 301	35 722

18. SUBSIDIJOS

Vadovaujantis LR ūkio ministro 2006 m. lapkričio 24 d. įsakymu, Bendrovė įgijo teisę gauti 6 000 tūkst. Lt subsidiją iš ES struktūrinių fondų, skirtą projekto „Vietinių ir atsinaujinančių šaltinių naudojimas energijos gamybai“ finansavimui. Šis projektas buvo pradėtas 2006 m. liepos 1 d. ir užbaigtas 2007 m. rugpjūčio 1 d. 2006 m. gruodžio 31 d. Bendrovė apskaitė gautiną subsidiją prekybos ir kitų gautinų sumų straipsnyje, o subsidiją įsipareigojimų straipsnyje suma, lygia per 2006 m. patirtų kompensuotinių išlaidų sumai. Iki 2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovė gavo visą subsidijos sumą. Subsidija yra amortizuojama per susijusio ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpį ir per 2007 m. pajamomis buvo pripažinta 289 tūkst. Lt nuo visos gautos subsidijos sumos (2006: 0 Lt) susijusio ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimo sąnaudoms padengti.

19. PINIGŲ SRAUTAI IŠ ĮPRASTINĖS VEIKLOS

	2007	2006
Pelnas prieš apmokestinimą	270 065	45 529
Koregavimai:		
Nusidėvėjimas ir amortizacija (9, 10 pastabos)	28 358	26 063
Atsargų nurašymas	55	-
Finansinės palūkanos	(2 317)	(1 267)
Grynasis nuostolis iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo	(155)	(17)
Nerealizuotas valiutų kursų pasikeitimo nuostolis	22 829	10 860
Apyvartinio kapitalo pasikeitimai:		
– prekybos ir kitos gautinos sumos	(133 158)	(32 075)
– mokėtinios sumos	17 654	(11 633)
– atsargos	(14 955)	19 525
Pinigų srautai iš įprastinės veiklos	188 376	56 985

Per 2006 ir 2007 metus neįvyko jokių reikšmingų nepiniginų sandorių.

Pinigų srautų ataskaitoje pajamas iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo sudaro:

	2007	2006
Likutinė vertė (9, 10 pastabos)	66	208
Pelnas iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo (6 pastaba)	155	17
	221	225

AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

20. SANDORIAI SU SUSIJUSIOMIS ŠALIMIS

Bendrovę kontroliuoja „Mineral and Chemical Company Eurochem“ (Rusija), kuriai priklauso 91,15 proc. Bendrovės akcijų. 2006 m. gruodžio 31 d. pagrindiniai „Mineral and Chemical Company Eurochem“ akcininkai ir galutiniai naudos gavėjai, valdę po 50 proc. šios įmonės akcijų, buvo ponai Andrej Melničenko ir Sergej Popov. 2006 m. gruodžio mėn. jie pasiekė susitarimą, pagal kurį nuo 2007 m. gegužės mėn. Andrej Melničenko tapo vieninteliu „Mineral and Chemical Company Eurochem“ akcininku ir naudos gavėju.

Kitos susijusios šalys yra „Eurochem“ grupės įmonės ir Bendrovės vadovybė.

Su susijusiomis šalimis įvyko šie sandoriai:

	2007		2006	
	Pardavimai	Pirkimai	Pardavimai	Pirkimai
„Eurochem Trading GmbH“	297 366	27 440	296 524	222 159
„Harvester Shipmanagement Ltd“	-	75 347	-	39 609
ОАО “Kavdorskiy GOK“	-	132 286	-	-
ОАО “NAK Azot“	-	46 642	-	-
	297 366	281 715	296 524	261 768

Lentelėje nurodytos susijusios šalys priklauso „Eurochem“ grupei. Sandorius tarp susijusių šalių sudaro žaliavų pirkimai („Eurochem Trading GmbH“, „Kavdorskiy GOK“ ir „NAK Azot“), transportavimo paslaugų pirkimas („Harvester Shipmanagement Ltd“) bei produkcijos pardavimas („Eurochem Trading GmbH“).

Sandorių su susijusiomis šalimis likučiai metų pabaigoje:

	2007		2006	
	Gautinos sumos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Mokėtinos sumos
„Eurochem Trading GmbH“	170 258	-	63 690	4 017
„Harvester Shipmanagement Ltd“	-	4 552	-	2 192
ОАО “Kavdorskiy GOK“	-	6 807	-	-
ОАО “NAK Azot“	-	4 253	-	-
„Eurochem A.M. Limited“	12 865	-	13 669	-
	183 123	15 612	77 359	6 209

Gautinų sumų likučiai apima gautinas sumas už parduotą produkciją („Eurochem Trading GmbH“) ir suteiktą paskolą („Eurochem A.M. Limited“). Mokėtinų sumų likučiai apima mokėtinas sumas už nupirktas žaliavas (ОАО “Kavdorskiy GOK“, ОАО “NAK Azot“) bei pirktas pervežimų paslaugas („Harvester Shipmanagement Ltd“).

Pagrindinių vadovų darbo užmokestis

2007 m. Bendrovė apskaitė 3 261 tūkst. Lt išmokų pagrindiniams vadovams (2006 m. – 2 067 tūkst. Lt), kurias sudarė 1 699 tūkst. Lt atlyginimas (2006 m. – 968 tūkst. Lt), 788 tūkst. Lt premijos (2006 m. – 415 tūkst. Lt) ir 774 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokos (2006 m. – 684 tūkst. Lt). Vidutinis pagrindinių vadovų skaičius 2006 ir 2007 metais buvo 5.

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS PASTABOS
2007 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

21. NEAPIBRĖŽTIEJI IR NEBALANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Bendrovės gamybos proceso metu susidaro gipso perteklius, kuris laikomas atliekomis. Pagal Aplinkos ministro įsakymą, Bendrovė parengė Atliekų tvarkymo veiklos nutraukimo atveju planą, tuo atveju, jeigu Bendrovė nutrauktų savo veiklą, bei įvertino tokiu atveju planuojamas atliekų sutvarkymo išlaidas, 2007 m. gruodžio 31 d. sudarančias 2 658 tūkst. Lt (2006 m. – 2 581 tūkst. Lt). Remiantis šiuo įvertinimu visai planuojamai sumai buvo gauta banko garantija iš SEB banko apribojant Bendrovės naudojimąsi 2 658 tūkst. Lt suma (11 pastaba).

Bendrovės ekonominių išteklių panaudojimas atliekų tvarkymui pagal aukščiau aprašytą planą yra Bendrovės visiškai kontroliuojamas ir nėra tikėtinas todėl, kad jis įvyktų tiktai Bendrovei nutraukus savo veiklą. Bendrovės vadovybė bei akcininkai neplanuoja likviduoti Bendrovės arba nutraukti prekybos numatomoje ateityje bei nenumato tokios situacijos, kad tai padaryti būtų neišvengiama. Remiantis tuo, finansinėje atskaitomybėje nėra suformuotas atidėjinys planuojamoms atliekų tvarkymo išlaidoms padengti.

Kapitalinių investicijų įsipareigojimai

Kapitalinių investicijų įsipareigojimai, susiję su ilgalaikiu materialiuoju turtu, dėl kurių balanso parengimo dienai buvo pasirašyta sutartis, tačiau kurie nebuvo pripažinti finansinėje atskaitomybėje, sudarė 3 807 tūkst. Lt (2006 m. gruodžio 31 d. – 6 789 tūkst. Lt)

Neapibrėžtieji mokesčiai įsipareigojimai

Mokesčių inspekcija nėra atlikusi pilnos apimties mokesčių patikrinimo Bendrovėje nuo 2003 metų. Mokesčių inspekcija gali bet kuriuo metu, per 5 iš eilės einančius metus po ataskaitinių mokesčių metų, patikrinti buhalterijos knygas ir apskaitos įrašus bei apskaičiuoti papildomus mokesčius ir baudas. Bendrovės vadovybei nežinomos jokios aplinkybės, dėl kurių galėtų iškilti potencialus reikšmingas įsipareigojimas šiuo atžvilgiu.

Emisijos teisės

Bendrovė dalyvauja anglies dioksido viršutinės ribos ir prekybos schemoje (angl. *cap and trade scheme*). 2005 m. LR Vyriausybė nustatė Bendrovei tikslą sumažinti anglies dioksido emisijos į atmosferą kiekį iki 57 793 tonų (viršutinė riba) per 2005–2007 metus. Vyriausybė Bendrovei suteikia emisijos teises, kurių skaičius lygus viršutinei ribai. Teisės suteikiamos neatlygintinai. Nemokamai gautas emisijos teises Bendrovė apskaito nuline verte. 2007 m. Bendrovės faktinės emisijos sudarė 612 tonų (2006 m. – 1 110 tonų). Likusių nepanaudotų emisijos teisių rinkos vertė 2007 m. gruodžio 31 d. sudarė 0,2 tūkst. Lt (2006 m. – 629 tūkst. Lt). Parduotų nepanaudotų emisijos teisių (už praėjusį laikotarpį) pajamos per 2007 m. sudarė 60 tūkst. Lt.

2008–2012 m. periodui Bendrovei suteiktas anglies dioksido emisijos į atmosferą kiekis sudaro 499 696 t, tame tarpe 2008 metams tenkantis kiekis sudaro 99 939 t.

Metinis pranešimas

1. Ataskaitinis laikotarpis, už kurį parengtas pranešimas

Metinis pranešimas parengtas už laikotarpį nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2007 m. gruodžio 31 d. Metiniame pranešime visi skaičiai nurodyti 2007 m. gruodžio 31 d., jeigu neaparta kitaip. Šiame pranešime AB „Lifosa“ toliau gali būti vadinama Įmone, Bendrove ar Emitentu.

2. Emitentas ir jo kontaktiniai duomenys

Pavadinimas	Akcinė bendrovė „Lifosa“
Teisinė forma	Juridinis asmuo, akcinė bendrovė
Įstatinis kapitalas	210 205 640 Lt.
Įregistravimo data ir vieta	1996 m. spalio 30 d. Juridinių asmenų registre
Įregistravimo pažymėjimo Nr.	025806
Įmonės kodas	161110455
Įmonės PVM kodas	611104515
Buveinės adresas	Juodkiškio g. 50, LT-57502 Kėdainiai
Telefonas	(8~347) 66 483
Faksas	(8~347) 66 166
Elektroninis paštas	info@lifosa.com
Interneto svetainės adresas	www.lifosa.com

Bendrovė neturi filialų ir atstovybių.

3. Emitento pagrindinės veiklos pobūdis

Bendrovės pagrindinė veikla – pašarinių fosfatų, azoto-fosforo trąšų (diamonio fosfato), o taip pat aliuminio fluorida gamyba bei didmeninė prekyba. Tarpiniai produktai – sieros rūgštis ir ekstrakcinė fosforo rūgštis, skirti pagrindinei produkcijai gaminti. Bendrovės netipinė veikla yra elektros ir šilumos energijos gamyba ir prekyba.

4. Sutartys su vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkais

AB „Lifosa“ yra pasirašiusi sutartį su AB FMĮ „Finasta“ (Konstitucijos pr. 23, Vilnius) dėl bendrovės išleistų vertybinių popierių apskaitos tvarkymo.

5. Duomenys apie prekybą emitento vertybiniais popieriais reguliuojamose rinkose

AB „Lifosa“ paprastosios vardinės akcijos yra AB „Vilniaus vertybinių popierių birža“ Papildomajame prekybos sąrašė. Kitose biržose Bendrovės akcijomis neprekiuojama.

Pagrindinės akcijų charakteristikos

Akcijų rūšis	ISIN kodas	Trumpinys	Akcijų kiekis, vnt.	Nominali vertė, Lt	Bendra nominali vertė, Lt
Paprastosios vardinės akcijos	LT0000116691	LFO1L	21 020 564	10	210 205 640

6. Objektivi įmonės būklės, veiklos vykdymo ir plėtros apžvalga, pagrindinių rizikos rūšių ir neapibrėžtumų, su kuriais susiduria įmonė, apibūdinimas

Bendrovės verslo ir būklės apžvalga

Diamonio fosfatą ir pašarinius fosfatus vartotojai naudoja visame pasaulyje. Šiuos produktus gamina daug kompanijų, galinčių pasiūlyti tokios pat kokybės ir cheminės sudėties gaminių. Pardavimo rezultatyvumą labiausiai lemia pirkėjų rinkai pasiūlyta žemiausia kaina, kuriai didžiausią įtaką daro žemės ūkio padėtis, subsidijų politika, t.y. faktoriai, kuriems gamintojai įtakos neturi.

Praėjusius metais būtinos pasaulinės grūdų atsargos pasiekė kritiškai žemą lygį. Didėjanti naftos kaina ir energetinės nepriklausomybės poreikis skatino daugelį šalių ieškoti alternatyvių kuro, reikalingo transporto priemonėms, šaltinių. Auganti klimato atšilimo grėsmė vertė vyriausybes mažinti anglies dvideginio išmetimų kvotas ir didinti baudas už taršą. Biokuro, etanolio ir biodyzelino gamyba, pasižyminti nemažomis sąnaudomis, tampa aktuali. Toliau augo kainos pagrindinių augalininkystės produktų, skirtų maistui, pašarams ir kuro gamybai: kviečių, kukurūzų,

sojos, cukrinių runkelių ir kt. Gaudami didesnes pajamas, ūkininkai pirmenybę teikia fosforo trąšoms, kurios yra brangesnės nei azotinės, bet efektyvesnės. Ryškus žemės ūkio sektoriaus Brazilijoje ir Indijoje vystymasis taip pat didino trąšų šiose žemės ūkio šalyse paklausą ir importą. Maisto paklausa augo Azijos regione, JAV didėjo kukurūzų žaliavos etanolio gamybai poreikis. Tame pačiame lygyje išlikę fosforo trąšų gamybos pajėgumai netenkino itin išaugusios šių produktų paklausos, todėl 2007 metų pirmojo ketvirčio pabaigoje jų kaina pradėjo augti. Ši tendencija išliko iki metų pabaigos. Gamintojai yra suinteresuoti per daug nedidinti fosforo produktų gamybos, siekdami išlaikyti aukštas kainas, sąlygotas ribotos pasiūlos didėjant paklausai. Aukštos pagrindinių žaliavų kainos ir išaugę energetikos bei logistikos kaštai taip pat vertė gamintojus realizuoti trąšas už didesnę kainą, garantuojančią pelningumą.

Pagrindinių rizikos rūšių ir neapibrėžtumų, su kuriais susiduria įmonė, įvertinimas

Fosforo trąšų verslas yra cikliškas. Dėl ekonominių ir gamtinių veiksnių, galutinio vartotojo verslo cikliškumo, perkamosios galios sumažėjimo, fosforo trąšų kaina svyruoja, todėl galimas bendrovės pajamų ir pelno sumažėjimas, veikla gali tapti nuostolinga.

Dėl Afrikoje ir Vidurio Rytuose statomų naujų DAP gamybos linijų, iki 2012 m. gali stipriai padidėti fosfatinės produkcijos pasiūla. Tai sumažintų trąšų pardavimo kainas. Bendrovės produkcija taptų nekonkurencinga dėl didesnių gamybos kaštų, augančių gabenimo sąnaudų, siūlomos aukštesnės nei konkurentų Europoje, Afrikoje ir Azijoje diamonio fosfato pardavimo kainos.

Didžiąją dalį pagamintos produkcijos savikainos sudaro žaliavų įsigijimo savikaina, todėl dėl riboto žaliavų kiekio pasaulinėje rinkoje ir augančios kainos, nuolat didėjančių transportavimo sąnaudų didėja produkcijos savikaina. Didėjant pasiūlai, Bendrovė negalėtų perkelti didėjančių gamybos kaštų galutiniam vartotojui, kas neigiamai paveiktų veiklos rezultatai.

Praštos gamtinės sąlygos, neramumai regionuose gali sutrikdyti žaliavų tiekimą, todėl sumažėtų produkcijos gamyba.

Verslo rizikos valdomos nuolat investuojant į įrengimus ir procesus, mažinančius pastovius kaštus, taip pat mažinamos žaliavų sunaudojimo normos. Didžioji dalis žaliavų įsigijama iš pagrindinio akcininko MCC Eurochem kontroliuojamų įmonių. Perkant žaliavas iš trečiosios šalies, pasirenkami keli nesusiję tiekėjai, sudaromi ilgesnio laikotarpio kontraktai. Žaliavų tiekimo procesas pastoviai planuojamas.

Bendrovės gaminamos trąšos yra aukštos kokybės ir vertinamos pirkėjų ir vartotojų. Prekės operatyviai pristatomos į įvairius regionus sutartomis transportavimo sąlygomis.

Finansinės rizikos, su kuriomis susiduria Bendrovė, ir jų valdymas aprašytos audituotos finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte.

7. Finansinių ir nefinansinių veiklos rezultatų analizė

Pagrindiniai veiklos rodikliai:

	2006	2007
Pardavimų pajamos, tūkst. Lt	682 466	921 648
Pardavimų savikaina, tūkst. Lt	574 753	578 022
Bendrasis pelnas, tūkst. Lt	107 713	343 626
<i>bendrojo pelno marža, %</i>	16	37
Veiklos pelnas, tūkst. Lt	44 262	267 748
<i>veiklos pelno marža, %</i>	6	29
Pelnas prieš pelno mokesčių, tūkst. Lt	45 529	270 065
<i>pelno prieš pelno mokesčių marža, %</i>	7	29
Grynasis pelnas, tūkst. Lt	37 220	221 102
<i>grynojo pelno marža, %</i>	5	24
EBIT, tūkst. Lt	45 529	270 065
EBITDA, tūkst. Lt	71 589	298 423
Nuosavybės gražos rodiklis, %	10	36
Turto graža, %	9	31
Skolos-nuosavybės koeficientas	0,11	0,17
Bendras likvidumo koeficientas	4,22	4,40
Pajamos vienam darbuotojui, tūkst. Lt	657	904

8. Nuorodos ir papildomi paaiškinimai apie finansinėje atskaitomybėje pateiktus duomenis

Per 2007 metus bendrovė pagamino 841 670 tonų diamonio fosfato t.y. 7,15 proc. daugiau nei 2006 metais (785 500 tonų). Pašarinių fosfatų pagaminta 64 890 tonų, t. y. 4,98 proc. mažiau nei 2006 metais (68 290 t).

Ataskaitiniais metais bendrovėje gamintas tik monokalcio fosfatas, atsisakyta dikalcio fosfato gamybos dėl mažesnės pelningumo maržos. Galutinių produktų gamybos apimtys tiesiogiai priklauso nuo tarpinio produkto – fosforo rūgšties gamybos, per 2007 metus buvo pagaminta 430 300 tonų fosforo rūgšties t.y. 4,16 proc. daugiau nei 2006 metais (413 100 t).

Bendrovė gamina elektros energiją, kurią pirmiausiai naudoja savo reikmėms, o likusį kiekį parduoda. Per 2007 metus pagaminta 231 035 tūkst. kWh elektros energijos, t.y. 17,18 proc. daugiau nei 2006 metais (197 167 tūkst. kWh). Ataskaitiniais metais įdiegta moderni pilno technologinės šilumos utilizavimo sistema, pradėjusi veikti rugpjūčio mėnesį, pagerino įmonės gamybos procesus, panaudojamas didesnis sieros rūgšties gamybos metu susidarantis šilumos energijos kiekis, jį perdirbant į elektros energiją.

Pajamos iš pagrindinės veikos sudarė 921 648 tūkst. Lt ir, lyginant su 2006 metais (682 466 tūkst. Lt), išaugo 35 proc. Jų augimą labiausiai sąlygojo nuolat kylančios diamonio fosfato kainos pasaulinėje rinkoje. Bendrovės parduoto diamonio fosfato vidutinė 2007 metų kaina išaugo 42,5 proc. lyginant su 2006 metų vidutine kaina, nors produkcijos parduota beveik tiek pat, kaip ir 2006 metais. Produkcijos pardavimo pajamos siekė 902 342 tūkst. Lt (2006 metais – 664 741 tūkst. Lt) arba 97,9 proc. (2006 metais – 97,4 proc.) visų bendrovės pajamų. Pajamos iš diamonio fosfato pardavimo sudarė 796 426 tūkst. Lt (2006 metais – 558 162 tūkst. Lt), t.y. 88,3 proc. visų produkcijos pardavimų (2006 metais – 84,0 proc.). Pajamos iš pašarinių fosfatų pardavimo sudarė 68 302 tūkst. Lt (2006 metais – 57 320 tūkst. Lt) arba 7,6 proc. (2006 metais – 8,6 proc.) visų produkcijos pardavimo pajamų.

Diamonio fosfato pardavimo apimtys tūkstančiais tonų:

	1 ketv.	2 ketv.	3 ketv.	4 ketv.	VISO
2007	181 597	162 521	260 099	221 000	825 217
2006	207 494	174 619	216 902	219 860	818 875
Pasikeitimas %	87,5	93,1	119,9	100,5	100,8

Bendrovės parduodamo diamonio fosfato kainos pasiekė pasaulinę rinkos kainą antrąjį ketvirtį, įvykdžius keliais mėnesiais anksčiau sudarytus kontraktus. Parduotos produkcijos savikaina sudarė 578 022 tūkst. Lt ir, lyginant su 2006 metais (574 753 tūkst. Lt), praktiškai nepakito, pagrindinių žaliavų kainos liko 2006 m. lygyje. Padidinus apatito koncentrato gamybą vienoje iš MCC Eurochem grupės įmonių, naudota mažiau fosfatinės Maroko žaliavos fosforo rūgšties gamybai, todėl produkcijos savikaina liko beveik nepakitusi.

Diamonio fosfato pardavimas tonomis į Europos regioną padidėjo 28,5 proc., mažiau eksportuota į Aziją, pardavimo apimtys į šį regioną sumažėjo 46,7 proc. Pardavimas į Afrikos regioną išaugo 8,6 proc., tuo tarpu į Amerikos regioną parduota 14,6 proc. mažiau nei 2006 metais. Dėl palankių rinkos sąlygų, mažesnių gabenimo kaštų ir didesnės pelno maržos bendrovė teikė pirmenybę Europos pirkėjams. Pardavimo apimtys tonomis į Europos regioną sudarė 62,4 proc. visų pardavimų (2006 metais – 49,0 proc.), į Afrikos regioną parduota 18,1 proc. (2006 metais – 16,8 proc.), į Azijos regioną 15,8 proc. (2006 metais – 29,9 proc.), likę 3,7 proc. parduoto kiekio teko Amerikos regionui (2006 metais – 4,4 proc.).

Pašariniai fosfatai parduodami tik Europos rinkai, 2007 metais buvo parduota 65 372 tonų (2006 metais – 70 677 t) monokalcio fosfato.

Per ataskaitinį laikotarpį parduota 46 464 tūkst. kWh elektros energijos, t.y. beveik 3 kartus daugiau nei 2006 metais (15 666 tūkst. kWh).

Investicijos

2007 m. kapitalinės investicijos sudarė 46 658 tūkst. Lt. Pagrindiniai 2007 metais įgyvendinti projektai yra „Sieros rūgšties cecho technologinės absorbcijos modernizavimas“ (vertė – 28 872 tūkst. Lt) ir „Fosforo rūgšties cecho paviršinių kondensatorių keitimas“ (vertė – 6 356 tūkst. Lt). Nusidėvėjusių įrengimų pakeitimui, pastatų kapitaliniam remontui buvo išleista 11 430 tūkst. Lt. Amortizaciniai atskaitymai 2007 m. sudarė 28 336 tūkst. Lt.

9. Informacija apie įmonės įsigytas ir turimas savo akcijas

Bendrovė per ataskaitinį laikotarpį nebuvo įsigijusi savų akcijų.

10. Svarbūs įvykiai, buvę nuo praėjusių finansinių metų pabaigos

2007m. vasario 15 d. audito kompanija DET NORSKE VERITAS AB „Lifosa“ įteikė sertifikata, pažymintį, kad bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema atitinka standarto OHSAS 18001:1999 reikalavimus. Gavusi darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemos sertifikata, AB „Lifosa“ tapo viena iš pirmųjų stambių Lietuvos įmonių, turinčių visus tris pagrindinius tarptautinius sertifikatus: kokybės vadybos ISO 9001:2000, aplinkos apsaugos vadybos ISO 14001:2004 bei darbuotojų saugos ir sveikatos OHSAS 18001:1999.

2007 m. gegužės 25d. AB „Lifosa“ įteiktas pirmasis Lietuvoje pažymėjimas, suteikiantis teisę naudoti „Baltosios bangos“ ženklą. Šis ženklas visuomenei skelbia, kad įmonė skaidriai moka atlyginimus savo darbuotojams.

2007 m. rugpjūčio 1 d. įgyvendintas projektas „Vietinių ir atsinaujinančių sieros rūgšties cecho energijos šaltinių

naudojimas energijos gamybai“ – baigti šilumos utilizavimo sistemos (Heat Recovery System - HRS) montavimo darbai. Sistema sudaro galimybę gaminti daugiau šilumos bei elektros energijos, panaudojant sieros rūgšties gamybos technologinę šilumą. Po rekonstrukcijos panaudodama atliekinius šilumos šaltinius bendrovė pagamins daugiau kaip 200 mln. kWh elektros energijos, iš kurių daugiau kaip 20 mln. kWh bus tiekiama į šalies elektros energijos tinklą, miestui bus patiekama beveik 100 tūkst. MWh šilumos. Norint tokį energijos kiekį pagaminti Lietuvos elektrinėse bei katilinėse, tektų sudeginti apie 60 mln. kub. m. gamtinių dujų, būtų išmetami įvairūs teršalai, tarp jų – ir šiltnamio efektą sukeliančios dujos. Mažindama anglies dvideginio išmetimą į aplinką, AB „Lifosa“ veiksmingai prisideda prie Kioto protokolo įgyvendinimo.

11. Įmonės veiklos planai ir prognozės

Fosforo trąšų paklausa išliks stabili, 2008 metai bus sėkmingi fosforo trąšų gamintojams. Planuojama pasaulinė grūdų gamyba augs penkiaais procentais, pasaulinės javų atsargos 2008 metais mažės. Auganti etanolio gamyba ir pašarinių kultūrų poreikis didins šių produktų paklausą. Pasaulinių atsargų mažėjimas didins jų kainą ir trąšų paklausa bus didelė. Pasaulio ekonomikos, ypač besivystančių šalių, išlaikys augimo tendencijas, su augančiomis pajamomis didės maisto produktų vartojimas. Gerės ūkininkų perkamoji galia, jie skirs daugiau pinigų brangesnėms fosforo trąšoms įsigyti.

Pasaulinė trąšų paklausa augs vidutiniškai 2 – 3 proc. Vakarų Europoje tikėtina paklausa nemažės dėl Europos Komisijos sprendimo leisti ES ūkininkams naudoti 10 proc. nedirbamų žemių. Centrinėje Europoje tikėtinas 2,3 proc. paklausos augimas dėl spartesnio regiono vystymosi. Rusijoje paklausa augs 3,5 proc., didžiausias paklausos augimas, apie 6,4 proc., prognozuojamas Pietų Amerikoje, pirmiausia – Brazilijoje.

Kinija ir Rusija, siekdamos bent šiek tiek sumažinti našta savo šalių žemdirbiams dėl ypač išaugusių trąšų kainų, įvedė trąšoms eksporto muitus: 2008 m. I-ą ketvirtį Kinija įvedė 35 proc. eksporto muitą diamonio fosfatui, Rusija 8,5 proc. eksporto muitą fosfatinėms trąšoms.

2008 m. vidutiniškai penkis kartus išaugs sieros kainos, amoniako kainos didės du kartus ir priklausys nuo energetikos kainų augimo. Svarbiausias faktorius, veikiantis trąšų kainas, yra pagrindinės žaliavos – fosfato uolienos – nuolatinis brangimas ir fosforo rūgšties kainos augimas. Fosfatinės žaliavos gavyba sukoncentruota kelių pagrindinių pardavėjų, kurie diktuoja aukštas eksportuojamos žaliavos kainas, rankose. Pašarinių fosfatų rinka išlieka pastovi. Kylanti fosforo rūgšties kaina veikia ir šių produktų kainos augimą.

2008 metų fizinės gamybos ir pardavimo apimtys iš esmės liks tos pačios kaip ir 2007 metais, išskyrus tai, kad šiek tiek padidės pašarinių fosfatų gamybos ir pardavimo apimtys. Dėl naudojamų žaliavų kainų, kurios sudaro daugiau kaip keturis penktadalius gamybinės savikainos, augimo didės ir gaminamos produkcijos savikaina.

Planuojama, kad 2008 metais Bendrovės investicijos sudarys 39 430 tūkst. Lt. Pagrindinės 2008 metų investicijos bus: diamonio fosfato sandėlio statyba ir fosforo rūgšties reaktoriaus rekonstrukcija.

Pagal 2008 metų bendrovės verslo planą, iš produkcijos pardavimo ir paslaugų teikimo bendrovė turėtų uždirbti 1 451 600 tūkst. Lt pajamų.

12. Emitento įstatinio kapitalo struktūra

Akcijų rūšis	Akcijų kiekis, vnt.	Nominali vertė, Lt	Bendra nominali vertė, Lt	Dalis įstatiniame kapitale, proc.
Paprastosios vardinės akcijos	21 020 564	10	210 205 640	100,00

13. Vertybinių popierių perleidimo apribojimai

Akcijų perleidimui jokių apribojimų nėra.

14. Akcininkai

2007 m. gruodžio 31 d. bendras akcininkų skaičius – 1 221.

Akcininkai, nuosavybės teise turėję ar valdę daugiau kaip 1 procentą bendrovės įstatinio kapitalo yra šie:

Įmonės pavadinimas, kodas, buveinės adresas	Nuosavybės teise priklausančių akcijų kiekis, vnt.	Turima įstatinio kapitalo dalis, proc.	Balsų dalis, proc.
Eurochem, Mineral and Chemical Company Joint Stock Kozhevnichecky Proyezd 4, Buildings 1,2, 115114 Moscow, Russia 102770002659	19 160 229	91,15	91,15

Eurochem A.M. Limited Cristodoulou Chatzipavlou 205,Louloupis Court 2nd Floor,Office 201, p.c. 3036, Limassol	767 250	3,65	3,65
Sagittarius International Limited The Premises of Commonwealth Trust Limited Drake Chambers,Tortola,British Virgin Island	226 909	1,08	1,08

15. Akcininkai, turintys specialias kontrolės teises, ir tų teisių aprašymai

Nėra.

16. Visi balsavimo teisių apribojimai

Nėra.

17. Visi akcininkų tarpusavio susitarimai, apie kuriuos emitentas žino ir dėl kurių gali būti ribojamas vertybinių popierių perleidimas ir (arba) balsavimo teisės

Nėra.

18. Darbuotojai ir aplinkosauga

Darbuotojai

2007 m. pabaigoje bendrovėje dirbo 1 008 darbuotojai. Vidutinis darbuotojų amžius – 45 metai. Per 2007 metus darbo santykiai baigėsi su 22 darbuotojais (2006 metais – su 19). Bendrovė skyrė lėšų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimui, darbo įgūdžių gerinimui. Per 2007 metus mokymams išleista 158 tūkst. Lt (2006 m. – 125 tūkst. Lt), iš viso mokėsi 639 darbuotojai (2006 metais – 547).

Vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius:

	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.
Vadovai	101	106	116	117
Specialistai	92	92	80	78
Darbininkai	859	851	842	824
Iš viso	1 052	1 049	1 038	1 019

Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, Lt.:

	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.
Vadovai	4 114	4 816	4 669	6 669
Specialistai	2 068	2 917	3 005	3 557
Darbininkai	1 469	1 762	2 087	2 729
Iš viso	1 776	2 172	2 444	3 245

Darbuotojų grupavimas pagal išsilavinimą:

	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.
Turintys aukštąjį išsilavinimą	161	163	170	176
Turintys specialųjį vidurinį išsilavinimą	235	222	213	201
Turintys vidurinį išsilavinimą	514	538	526	514
Kiti	142	126	129	128
Iš viso	1 052	1 049	1 038	1 019

Aplinkosauga

Per 2007 metus į atmosferą išmesta 2 210 tonų (2006 metais – 1 868 t) kenksmingų medžiagų iš stacionarių taršos šaltinių (gamybinių objektų), neskaitant CO₂ emisijų. Sieros dioksido išmesta į atmosferą 1 963 tonos arba 89 % bendro teršalų kiekio. Lyginant su 2006 metais, bendras teršalų išmetimas padidėjo 342 tonomis. Didėjant mineralinių trąšų gamybai, lyginamieji teršalų išmetimai kg/t produkto į atmosferą ir vandenį beveik nepakito. Leistina nuotekų į vandenį tarša tonomis per metus nebuvo viršyta. Į Obelies upę išleista 2 251 tūkst. kub. m. paviršinių (lietaus) nuotekų. Per metus su nuotekų vandenimis išmesta 638 t teršalų. Pažymėtina, kad lyginant su 2006 metais labai sumažėjo teršalų kiekis nuotekose.

Per 2007 metus bendrovė į nuosavą sąvartyną išvežė 2 035 tūkst. tonų šalutinio produkto – fosfogipso (2006 metais – 1 976 tūkst. tonų). Kitos Bendrovės veiklos metu susidaranti atliekos rūšiuojamos ir išvežamos atliekų tvarkytojams arba vežamos į Bendrovės netoksiškų atliekų sąvartyną pagal Atliekų šalinimo reglamente nustatytą tvarką.

Bendrovė per 2007 metus už aplinkos teršimą ir gamtos išteklius sumokėjo 914 527 Lt mokesčių. Tai 162 966 Lt daugiau, negu 2006 metais. Baudų ir pretenzijų gauta nebuvo.

19. Emitento įstatų pakeitimų tvarka

Bendrovės įstatai keičiami LR akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka. Bendrovės įstatus galima keisti tik visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, priimtu didesne nei 2/3 balsų dauguma. Pakeisti Bendrovės įstatai įsigalioja tik juos įregistravus įstatymų nustatyta tvarka juridinių asmenų registre.

20. Emitento organai

Pagrindinis Bendrovės organas yra akcininkų susirinkimas. Bendrovės valdymo organai yra valdyba ir bendrovės vadovas (generalinis direktorius). Stebėtojų taryba nesudaroma. Valdybą 4 metų laikotarpiui renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Bendrovės valdyba sudaryta iš 5 narių. Generalinį direktorių skiria, atšaukia ir atleidžia iš pareigų Bendrovės valdyba. Generaliniam direktoriui parinkti valdyba gali organizuoti konkursą.

21. Kolegialių organų nariai, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas

Bendrovės valdybos nariai

Vardas, pavardė	Pareigos	Turima kapitalo / balsų dalis, proc.
Valdyba		
Aleksandras Tugolukovas	Pirmininkas (nuo 2007-04-27)	-
Valerijus Rogalskis	Narys	-
Stanislavas Duriaginas	Narys	-
Jonas Dastikas	Narys	0,1450
Regvita Ivanovienė	Narė	0,0050

Bendrovės valdybos narių kadencijos pradžia ir pabaiga (iki akcininko susirinkimo pabaigos)

Vardas, pavardė	Kadencijos pradžia	Kadencijos pabaiga
Jonas Dastikas	2004-04-23	2008 m.
Aleksandras Tugolukovas	2004-11-03	2008 m.
Regvita Ivanovienė	2004-12-21	2008 m.
Stanislavas Duriaginas	2005-04-22	2008 m.
Valerijus Rogalskis	2007-04-13	2008 m.

Bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas

Vardas, pavardė	Pareigos	Turima kapitalo / balsų dalis, proc.
Jonas Dastikas	Generalinis direktorius	0,1450
Nijolė Kalinauskienė	Vyriausioji buhalterė	0,0001

22. Informacija apie reikšmingus susitarimus

Bendrovė nėra sudariusi jokių reikšmingų susitarimų, kurių įsigaliojimui, pasikeitimui ar nutūkimui turėtų įtakos akcininkų struktūros pasikeitimas.

23. Informacija apie tai, kaip laikomasi bendrovių valdymo kodekso

AB „Lifosa“ iš esmės laikosi Vilniaus vertybinių popierių biržos patvirtinto listinguojamų bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso principų. Esminių pasikeitimų po Bendrovės pranešimo dėl Vilniaus vertybinių popierių biržoje listinguojamų bendrovių valdymo kodekso laikymosi, pasibaigus 2007 metams už ataskaitinį laikotarpį nėra įvykę. Pranešimas apie Vilniaus vertybinių popierių biržos patvirtinto listinguojamų bendrovių patvirtinto listinguojamų bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso principų laikymąsi pateikiamas atskiru rašytiniu patvirtinimu.

24. Informacija apie sandorius su susijusiomis šalimis

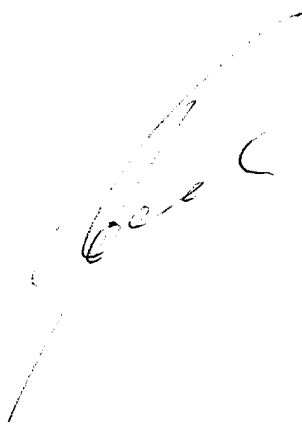
Informacija apie susijusius asmenis pateikiama Bendrovės audituotos 2007 m. finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte 20-oje pastaboje.

25. Duomenys apie viešai skelbtą informaciją

Laikotarpyje nuo 2007-01-01 iki 2007-12-31 Bendrovė viešai skelbė informaciją per Vilniaus vertybinių popierių biržą. Su Bendrovės paskelbtų viešų pranešimų turiniu galima susipažinti Vilniaus vertybinių popierių biržos tinklapyje <http://www.baltic.omxgroup.com/market/?pg=news>.

Jonas Dastikas

Generalinis Direktorius

2008 m. balandžio 15 d.

Bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso laikymosi atskleidimo forma

AB „Lifosa“ (toliau Bendrovė), vadovaudamasi LR Vertybinių popierių įstatymo 21 straipsnio 3 dalimi ir AB „Vilniaus vertybinių popierių birža“ (toliau VVPB) prekybos taisyklių 20.5. punktu, atskleidžia, kaip Bendrovė laikosi VVPB patvirtinto bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso (toliau Valdymo kodeksas) ir konkrečių jo nuostatų.

PRINCIPAI/ REKOMENDACIJOS	TAIP /NE /NEAKTUALU	KOMENTARAS
<p>I principas: Pagrindinės nuostatos</p> <p>Pagrindinis bendrovės tikslas turėtų būti visų akcininkų interesų tenkinimas, užtikrinant nuolatinį akcininkų nuosavybės vertės didinimą.</p>		
<p>1.1. Bendrovė turėtų rengti ir viešai skelbti bendrovės plėtros strategiją ir tikslus, aiškiai deklaruodama, kaip ji planuoja veikti akcininkų interesais ir didinti akcininkų nuosavybę.</p>	Taip	<p>Bendrovės veiklos strategija ir tikslai atskleidžiami metiniuose Bendrovės pranešimuose, dalį informacijos galima rasti Bendrovės internetiniame tinklalapyje, dienraščių pranešimuose ir straipsniuose, spaudos konferencijose, televizijos laidose.</p>
<p>1.2. Visų bendrovės organų veikla turėtų būti sukoncentruota į strateginių tikslų įgyvendinimą, atsižvelgiant į poreikį didinti akcininkų nuosavybę.</p>	Taip	<p>Bendrovės valdyba ir vadovai deda visas pastangas, kad būtų įgyvendinti užsibrėžti Bendrovės veiklos tikslai ir tuo pačiu didinama akcininkų nuosavybė. Bendrovė nuosekliai ir sėkmingai stiprina savo pozicijas pasaulinėje rinkoje, didina galutinių produktų gamybą ir įgyvendino produkcijos pardavimo plėtros strategiją.</p>
<p>1.3. Bendrovės priežiūros ir valdymo organai turėtų glaudžiai bendradarbiauti, siekdami kuo didesnę naudą bendrovei ir akcininkams.</p>	Taip	<p>Bendrovės valdyba glaudžiai bendradarbiauja su Bendrovės vadovu. Bendrovės valdybos nariai yra pagrindinio Bendrovės akcininko ir Bendrovės vadovaujantieji darbuotojai, Bendrovės vadovas yra valdybos narys. Bendrovės valdyba priima sprendimus strateginiais klausimais, vadovybės nariai atsiskaito valdybai už savo veiklą.</p>

<p>1.4. Bendrovės priežiūros ir valdymo organai turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos ne tik bendrovės akcininkų, bet ir kitų bendrovės veikloje dalyvaujančių ar su ta veikla susijusių asmenų (darbuotojų, kreditorių, tiekėjų, klientų, vietos bendruomenės) teisės ir interesai.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovėje yra įdiegtos Kokybės vadybos (ISO 9001), Aplinkos vadybos (ISO 14001) bei Darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos (OHSAS 18001) sistemos, su Bendrovėje veikiančiomis profesinėmis sąjungomis pasirašyta kolektyvinė sutartis, kasmetiniuose susirinkimuose darbuotojams bei darbuotojų atstovams Bendrovės vadovas atskaito apie kolektyvinės sutarties vykdymą, kiekvienais metais visuomenei rengiamos atvirų durų dienos, susitikimai su vietos bendruomene. Bendrovė siekia pažangos socialinės atsakomybės srityje bei yra viešai paskelbusi Socialinės atsakomybės ataskaitą. Bendrovė nuolat remia apskrities ir vietos savivaldybės vykdomas kultūros, švietimo ir mokslo, sporto ir sveikatos apsaugos programas, įvairius renginius, parodas, investuoja į vietos bendruomenės kultūrinį gyvenimą. Bendrovės nuomone, paminėtų dokumentų bei priemonių pagrindu valdymo organai užtikrina tiekėjų, klientų, darbuotojų bei vietos bendruomenės interesus.</p>
<p>II principas: Bendrovės valdymo sistema</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti strateginį vadovavimą bendrovei, efektyvią bendrovės valdymo organų priežiūrą, tinkamą pusiausvyrą ir funkcijų pasiskirstymą tarp bendrovės organų, akcininkų interesų apsaugą.</p>		
<p>2.1. Be Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme numatytų privalomų organų – visuotinio akcininkų susirinkimo ir bendrovės vadovo, rekomenduojama bendrovėje sudaryti tiek kolegialų priežiūros organą, tiek kolegialų valdymo organą. Kolegialių priežiūros ir valdymo organų sudarymas užtikrina valdymo ir priežiūros funkcijų aiškų atskyrimą bendrovėje, bendrovės vadovo atskaitomybę bei kontrolę, o tai savo ruožtu sąlygoja efektyvesnį ir skaidresnį bendrovės valdymo procesą</p>	<p>Ne</p>	<p>Bendrovėje yra sudarytas kolegialus valdymo organas valdyba ir vienasmenis valdymo organas Bendrovės vadovas (generalinis direktorius). Kolegialus priežiūros organas – stebėtojų taryba nėra sudaroma. Bendrovės veiklos priežiūra ir vadovo atskaitomybė bei kontrolė yra užtikrinama valdybai analizuojant ir vertinant vadovo pateiktą bei valdybos reikalaujamą medžiagą kiekvieną mėnesį vykstančiuose valdybos posėdžiuose, visais svarbiausiais Bendrovės veiklos klausimais. Tokiu būdu Bendrovės valdyba nuolat užtikrina strateginį vadovavimą Bendrovei bei kontroliuoja, kaip generalinis direktorius ir Vadovybės nariai įgyvendina Bendrovės kasmetinius verslo, investicijų, gamybos ir kt. planus.</p>
<p>2.2. Kolegialus valdymo organas yra atsakingas už strateginį vadovavimą bendrovei bei vykdo kitas esmines bendrovės valdymo funkcijas. Kolegialus priežiūros organas yra atsakingas už efektyvią bendrovės valdymo organų veiklos priežiūrą.</p>	<p>Ne</p>	<p>Žr. 2.1 rekomendacijos komentarą.</p>
<p>2.3. Jeigu bendrovė nusprendžia sudaryti tik vieną kolegialų organą, rekomenduojama, kad tai būtų priežiūros organas, t.y. stebėtojų taryba. Tokiu atveju stebėtojų taryba yra atsakinga už efektyvią bendrovės vadovo vykdomų funkcijų priežiūrą.</p>	<p>Ne</p>	<p>Žr. 2.1 rekomendacijos komentarą.</p>
<p>2.4. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus priežiūros organas turėtų būti sudaromas ir turėtų veikti III ir IV principuose išdėstyta tvarka.</p>	<p>Ne</p>	<p>Bendrovės valdybos sudarymas ir veikla neviseiškai atitinka III ir IV principų rekomendacijas. Rekomendacijų laikymasis arba nesilaikymas</p>

<p>Jeigu bendrovė nuspręstų nesudaryti kolegialaus priežiūros organo, tačiau sudarytų kolegialų valdymo organą valdybą, III ir IV principai turėtų būti taikomi valdybai, kiek tai neprieštaruoja šio organo esmei ir paskirčiai.</p>		<p>atskleidžiamas principų kometauose.</p>
<p>2.5. Bendrovės valdymo ir priežiūros organus turėtų sudaryti toks valdybos narių (vykdomųjų direktorių) ir stebėtojų tarybos narių (direktorių konsultantų) skaičius, kad atskiras asmuo arba nedidelė asmenų grupė negalėtų dominuoti šioms organams priimant sprendimus.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės valdyba yra sudaroma iš penkių narių. Manoma, kad tai yra pakankamas skaičius, nes Bendrovės veikloje nėra pasitaikę atvejų, kad valdyboje dominuotų nedidelė asmenų grupė; sprendimai valdyboje absoliučia dauguma klausimų yra priimami vieningai. Bendrovės valdybos nariai renkami maksimaliai įstatymų leidžiamai kadencijos trukmei (4 metams) ir pagal emitento įstatus ir praktiką valdybos narių kadencijų skaičius nėra ribojamas.</p>
<p>2.6. Direktoriai konsultantai arba stebėtojų tarybos nariai turėtų būti skiriami apibrėžtam laikotarpiui, su galimybe būti individualiai perrenkamiems maksimaliais Lietuvos Respublikos teisės aktų leidžiamais intervalais, tam, kad būtų užtikrintas būtinas profesinės patirties augimas ir pakankamai dažnas jų statuso pakartotinas patvirtinimas. Taip pat turėtų būti numatyta galimybė juos atleisti, tačiau ta procedūra neturėtų būti lengvesnė už vykdomojo direktoriaus arba valdybos nario atleidimo procedūrą.</p>	<p>Neaktualu</p>	<p>Bendrovės įstatuose nenumatytas stebėtojų tarybos sudarymas.</p>
<p>2.7. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pirmininku gali būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nepriklausomai ir nešališkai priežiūrai vykdyti. Kai bendrovėje nesudaroma stebėtojų taryba, bet sudaroma valdyba, rekomenduojama, kad bendrovės valdybos pirmininkas ir bendrovės vadovas nebūtų tas pats asmuo. Buvęs bendrovės vadovas neturėtų būti tuoj pat skiriamas į visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pirmininko postą. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi priežiūros nešališkumui užtikrinti.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės valdybos pirmininkas nebuvo ir nėra Bendrovės vadovas.</p>
<p>III principas: Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo sudarymo tvarka</p> <p>Bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo sudarymo tvarka turėtų užtikrinti bendrovės smulkiųjų akcininkų interesų atstovavimą, šio organo atskaitomybę akcininkams ir objektyvią bendrovės veiklos bei jos valdymo organų priežiūrą.</p>		
<p>3.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo (toliau šiame principo -- kolegialus organas) sudarymo mechanizmas turėtų užtikrinti, kad bus vykdoma objektyvi ir nešališka bendrovės valdymo organų priežiūra, taip pat tinkamai atstovaujami smulkiųjų akcininkų interesai.</p>	<p>Taip</p>	<p>Manoma, kad valdybos sudarymo mechanizmas užtikrina objektyvią ir nešališką bendrovės vadovo priežiūrą. Smulkiems akcininkams nėra varžoma teisė siūlyti savo atstovo kandidatūrą į kolegialų organą.</p>

<p>3.2. Kandidatų į kolegialaus organo narius vardai, pavardės, informacija apie jų išsilavinimą, kvalifikaciją, profesinę patirtį, einamas pareigas, kitus svarbius profesinius įsipareigojimus ir potencialius interesų konfliktus turėtų būti atskleista bendrovės akcininkams dar prieš visuotinį akcininkų susirinkimą, paliekant akcininkams pakankamai laiko apsispręsti, už kurį kandidatą balsuoti. Taip pat turėtų būti atskleistos visos aplinkybės, galinčios paveikti kandidato nepriklausomumą (pavyzdinis jų sąrašas pateiktas 3.7 rekomendacijoje). Kolegialus organas turėtų būti informuojamas apie vėlesnius šiame punkte nurodytos informacijos pokyčius. Kolegialus organas kiekvienais metais turėtų kaupti šiame punkte nurodytus duomenis apie savo narius ir pateikti juos bendrovės metiniame pranešime.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovė kaupia informaciją apie kolegialaus organo narius, jų profesinį išsilavinimą, kvalifikaciją, interesų konfliktus Bendrovės valdybos darbo reglamento nustatyta tvarka, ir atskleidžia didžiąją dalį informacijos viešai skelbiamuose visuotinių akcininkų susirinkimų sprendimų projektuose bei akcininkų susirinkimų metu. Bendrovė planuoja skelbti informaciją apie valdymo organų narius savo interneto tinklalapyje.</p>
<p>3.3. Kai siūloma paskirti kolegialaus organo narį, turėtų būti nurodyta konkreti jo kompetencija, tiesiogiai susijusi su darbu kolegialiaame organe. Kad akcininkai ir investuotojai galėtų įvertinti, ar ši kompetencija ir toliau yra tinkama, kolegialus organas kiekviename bendrovės metiniame pranešime turėtų skelbti informaciją apie savo sudėtį ir apie konkrečią atskirų savo narių kompetenciją, tiesiogiai susijusią su jų darbu kolegialiaame organe.</p>	<p>Taip</p>	<p>Valdybos nariai dalyvauja įvairiuose tobulinimosi kursuose ir seminaruose, kuriuose jie informuojami apie esminius bendrovės veiklą reguliuojančių teisės aktų pasikeitimus.</p>
<p>3.4. Siekiant išlaikyti tinkamą kolegialaus organo narių turimos kvalifikacijos pusiausvyrą, kolegialus organas savo norimą sudėtį turėtų nustatyti atsižvelgdamas į bendrovės struktūrą ir veiklos pobūdį ir periodiškai tai vertinti. Kolegialus organas turėtų užtikrinti, kad jo nariai, kaip visuma, turėtų įvairiapusių žinių, nuomonių ir patirties savo užduotims tinkamai atlikti. Audito komiteto nariai, kaip visuma, turėtų turėti naujausių žinių ir atitinkamą patirtį listinguojamų bendrovių finansų ir apskaitos ir (arba) audito srityse.</p>	<p>Taip</p>	<p>Visi Bendrovės valdybos nariai turi aukštąjį išsilavinimą, tačiau skirtingų specialybių ir veiklos sričių. Manytina, kad įvairių profesinę patirtį bei įvairių žinių turintys nariai užtikrina valdybos kvalifikacijos pusiausvyrą. Audito komitetas valdyboje nėra sudarytas.</p>
<p>3.5. Visiems naujiems kolegialaus organo nariams turėtų būti siūloma individuali programa, skirta supažindinti su pareigomis, bendrovės organizacija bei veikla. Kolegialus organas turėtų atlikti metinį patikrinimą, kad būtų nustatytos sritys, kuriose jo nariams reikia atnaujinti savo įgūdžius ir žinias.</p>	<p>Ne</p>	<p>Nauji Bendrovės valdybos nariai supažindinami su svarbiausiais Bendrovės dokumentais, jiems suteikiama visa informacija, būtina efektyviam darbui. Metinis žinių patikrinimas valdyboje neatliekamas.</p>
<p>3.6. Siekiant užtikrinti, kad visi su kolegialaus organo nariu susiję esminiai interesų konfliktai būtų sprendžiami tinkamai, į bendrovės kolegialų organą turėtų būti išrinktas pakankamas nepriklausomų narių skaičius.</p>	<p>Ne</p>	<p>Bendrovės turimais 2007 m. gruodžio 31 d. duomenimis vienam akcininkui priklauso 91,15 procentų visų Bendrovės akcijų ir balsų. Nė vienas visuotiniame akcininkų susirinkime išrinktas valdybos narys negali būti laikomas nepriklausomu pagal 3.7. punkte nustatytus nepriklausomumo kriterijus. Valdyba planuoja svarstyti rekomendaciją dėl pakankamo nepriklausomų kolegialaus organo narių skaičiaus.</p>

<p>3.7. Kolegialaus organo narys turėtų būti laikomas nepriklausomu tik tais atvejais, kai jo nesaisto jokie verslo, giminystės arba kitokie ryšiai su bendrove, ją kontroliuojančiu akcininku arba jų administracija, dėl kurių kyla ar gali kilti interesų konfliktas ir kurie gali paveikti nario nuomonę. Kadangi visų atveju, kada kolegialaus organo narys gali tapti priklausomas, išvardyti neįmanoma, be to, skirtingose bendrovėse santykiai arba aplinkybės, susijusios su nepriklausomumo nustatymu, gali skirtis, o geriausia šios problemos sprendimo praktika susiklostys laikui bėgant, tai kolegialaus organo nario nepriklausomumo įvertinimas turėtų būti grindžiamas santykių ir aplinkybių turiniu, o ne forma. Pagrindiniai kriterijai nustatant, ar kolegialaus organo narys gali būti laikomas nepriklausomu, turėtų būti šie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas - stebėtojų taryba) ir paskutinius penkerius metus neturi būti ėjęs tokių pareigų; 2) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės darbuotojas ir paskutinius trejus metus neturi būti ėjęs tokių pareigų, išskyrus atvejus, kai kolegialaus organo narys nepriklauso vyresniajai vadovybei ir buvo išrinktas į kolegialų organą kaip darbuotojų atstovas; 3) jis neturi gauti arba nebūti gavęs reikšmingo papildomo atlyginimo iš bendrovės arba susijusios bendrovės, išskyrus užmokesť, gautą už kolegialaus organo nario pareigas. Tokiam papildomam atlyginimui priskiriamas ir dalyvavimas akcijų pasirinkimo sandoriuose arba kitokiose nuo veiklos rezultatų priklausančiose užmokesčio sistemose; jam nepriskiriamos pagal pensijų planą nustatytų kompensacijų išmokos (įskaitant atidėtas kompensacijas) už anksčiau darbą bendrovėje (su sąlyga, kad tokia išmoka niekaip nesusijusi su vėlesnėmis pareigomis); 4) jis neturi būti kontroliuojantysis akcininkas arba neturi atstovauti tokiam akcininkui (kontrolė nustatoma pagal Tarybos direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 dalį); 5) jis negali turėti ir per praėjusius metus neturi būti turėjęs svarbių verslo ryšių su bendrove arba susijusia bendrove nei tiesiogiai, nei kaip turinčio tokius ryšius subjekto partneris, akcininkas, direktorius arba viršesnis darbuotojas. Turinčiu verslo ryšių laikytinas subjektas, kuris yra svarbus prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas (įskaitant finansines, teisines, patariamąsias ir konsultacines paslaugas), reikšmingas klientas ar organizacija, kuri gauna reikšmingas įmokas iš bendrovės arba jos grupės; 6) jis negali būti ir per paskutinius trejus metus neturi būti buvęs bendrovės arba susijusios bendrovės dabartinės arba ankstesnės išorės audito įmonės partneriu arba darbuotoju; 7) jis neturi būti vykdomuoju direktoriumi arba valdybos nariu kitoje bendrovėje, kurioje bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas - stebėtojų taryba) yra direktorius konsultantas arba stebėtojų tarybos narys, taip pat jis negali turėti kitų reikšmingų ryšių su bendrovės vykdomaisiais direktoriais, kurie atsiranda jiems dalyvaujant kitų bendrovių arba organų veikloje; 8) jis neturi būti ėjęs kolegialaus organo nario pareigų ilgiau kaip 12 metų; 9) jis neturi būti vykdomojo direktoriaus arba valdybos nario (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas - stebėtojų taryba), arba 1-8 punkte nurodytų asmenų artimas šeimos narys. Artimu šeimos nariu laikytinas sutuoktinis (sugyventinis), vaikai ir tėvai. 	<p>Ne</p>	<p>Žr. 3.6 rekomendacijos komentara</p>
---	-----------	---

3.8. Nepriklausomumo sąvokos turinį iš esmės nustato pats kolegialus organas. Kolegialus organas gali nuspręsti, kad tam tikras jo narys, nors ir atitinka visus šiame kodekse nustatytus nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.	Ne	Iš esmės Bendrovės valdyba turi teisę nustatyti nepriklausomumo sąvokos turinį. Visi šiuo metu veikiantys valdybos nariai yra susiję su Bendrove arba jos akcininku, todėl nepriklausomumo sąvoka nėra nustatyta.
3.9. Turėtų būti atskleidžiama reikiama informacija apie išvadas, prie kurių priėjo kolegialus organas aiškindamasis, ar tam tikras jo narys gali būti laikomas nepriklausomu. Kai siūloma paskirti kolegialaus organo narį, bendrovė turėtų paskelbti, ar laiko jį nepriklausomu. Kai konkretus kolegialaus organo narys neatitinka vieno ar kelių šiame kodekse nustatytų nepriklausomumo vertinimo kriterijų, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl tą narį ji vis dėlto laiko nepriklausomu. Be to, bendrovė kiekviename savo metiniame pranešime turėtų paskelbti, kuriuos kolegialaus organo narius laiko nepriklausomais.	Neaktualu	Žr. 3.8 rekomendacijos komentara
3.10. Kai vienas arba keli šiame kodekse nustatyti nepriklausomumo vertinimo kriterijai nebuvo tenkinami ištisus metus, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl konkretų kolegialaus organo narį laiko nepriklausomu. Kad būtų užtikrintas informacijos, pateikiamos dėl kolegialaus organo narių nepriklausomumo, tikslumas, bendrovė turėtų reikalauti, kad nepriklausomi nariai reguliariai patvirtintų savo nepriklausomumą.	Neaktualu	Žr. 3.8 rekomendacijos komentara
3.11. Nepriklausomiems kolegialaus organo nariams už jų darbą ir dalyvavimą kolegialaus organo posėdžiuose gali būti atlyginama iš bendrovės lėšų. Tokio atlyginimo dydį turėtų tvirtinti bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.	Neaktualu	Žr. 3.8 rekomendacijos komentara
<p>IV principas: Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pareigos ir atsakomybė</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas tinkamai ir efektyviai funkcionuotų, o jam suteiktos teisės turėtų užtikrinti efektyvią bendrovės valdymo organų priežiūrą ir visų bendrovės akcininkų interesų apsaugą.</p>		
4.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas (toliau šiame principo – kolegialus organas) turėtų užtikrinti bendrovės finansinės apskaitos ir kontrolės sistemos vientisumą bei skaidrumą. Kolegialus organas turėtų nuolat teikti rekomendacijas bendrovės valdymo organams ir prižiūrėti bei kontroliuoti jų veiklą valdant bendrovę.	Taip	Valdyba analizuoja, vertina Bendrovės metinės finansinės atskaitomybės projektą bei pelno (nuostolių) paskirstymo projektą ir teikia juos visuotiniam akcininkų susirinkimui. Valdyba periodiškai svarsto ir tvirtina Bendrovės investicinius projektus, gamybos programas. Bendrovės įstatuose ir valdybos darbo reglamente įtvirtinta valdymo organų pareiga veikti sąžiningai, protingai bei išimtinai Bendrovės ir jos akcininkų naudai ir interesais, būti lojaliems Bendrovei, vengti interesų konflikto.

<p>4.2. Kolegialaus organo nariai turėtų sąžiningai, rūpestingai ir atsakingai veikti bendrovės bei akcininkų naudai ir jų interesais, atsižvelgdami į darbuotojų interesus ir visuomenės gerovę. Nepriklausomi kolegialaus organo nariai turėtų: a) bet kokiomis sąlygomis išlaikyti savo analizės, sprendimų priėmimo ir veiksmų nepriklausomumą; b) nesiekti ir nepriimti jokių nepagrįstų lengvatų, kurios gali kompromituoti jų nepriklausomumą; c) aiškiai reikšti savo prieštaravimą tuo atveju, kai mano, kad kolegialaus organo sprendimas gali pakenkti bendrovei. Kai kolegialus organas yra priėmęs sprendimų, dėl kurių nepriklausomas narys turi rimtų abejonių, tokiu atveju šis narys turėtų padaryti atitinkamas išvadas. Jeigu nepriklausomas narys atsistatydintų, priežastis jis turėtų paaikškinti laiške kolegialiam organui arba audito komitetui ir, jei reikia, atitinkamam bendrovei nepriklausančiam organui (institucijai).</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės turimais duomenimis valdybos nariai veikia gera valia Bendrovės atžvilgiu ir Bendrovė neturi jokių žinių ar pagrindo, dėl kurių galėtų abejoti, kad valdybos nariai veikia priešingai Bendrovei. Tuo atveju, kai valdybos posėdyje svarstomas klausimas, susijęs su valdybos nariu, suinteresuotas narys nusišalina nuo šio klausimo svarstymo ir balsavimo.</p>
<p>4.3. Kolegialaus organo nario pareigoms atlikti kiekvienas narys turėtų skirti pakankamai laiko ir dėmesio. Kiekvienas kolegialaus organo narys turėtų įsipareigoti taip apriboti kitus savo profesinius įsipareigojimus (ypač direktoriaus pareigas kitose bendrovėse), kad jie netrukdytų tinkamai atlikti kolegialaus organo nario pareigas. Jeigu kolegialaus organo narys dalyvavo mažiau nei pusėje kolegialaus organo posėdžių per bendrovės finansinius metus, apie tai turėtų būti informuojami bendrovės akcininkai.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės valdybos posėdžių datos derinamos su valdybos nariais, valdybos nariai dalyvauja valdybos posėdžiuose ir kiekvienas narys, Bendrovės nuomone, skiria pakankamai laiko valdybos nario pareigoms atlikti.</p>
<p>4.4. Kai kolegialaus organo sprendimai gali skirtingai paveikti bendrovės akcininkus, kolegialus organas su visais akcininkais turėtų elgtis sąžiningai ir nešališkai. Jis turėtų užtikrinti, kad akcininkai būtų tinkamai informuojami apie bendrovės reikalus, jos strategiją, rizikos valdymą ir interesų konfliktų sprendimą. Bendrovėje turėtų būti aiškiai nustatytas kolegialaus organo narių vaidmuo jiems bendraujant su akcininkais ir įsipareigojant akcininkams.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės valdyba su Bendrovės akcininkais elgiasi sąžiningai ir nešališkai. Bendrovė atnaujino savo interneto puslapį, kuriame patalpinta daugiau informacijos apie Bendrovę. Bendrovės valdybos nariai atsako į akcininkų užduodamus klausimus.</p>
<p>4.5. Rekomenduojama, kad sandoriai (išskyrus mažareikšmius dėl nedidelės jų vertės arba sudarytus standartinėmis sąlygomis vykdamą įprastinę bendrovės veiklą), sudaromi tarp bendrovės ir jos akcininkų, priežiūros ar valdymo organų narių, ar kitų bendrovės valdymui įtaką darančių ar galinčių daryti fizinių ar juridinių asmenų, būtų tvirtinami kolegialaus organo. Sprendimas dėl tokių sandorių tvirtinimo turėtų būti laikomas priimtu tik tuo atveju, kai už tokį sprendimą balsuoja dauguma nepriklausomų kolegialaus organo narių.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovė sudaro sandorius su susijusiais asmenimis, vykdydama įprastinę veiklą, Bendrovėje nustatytomis standartinėmis sąlygomis. Bendrovės valdyba tvirtina sandorius, viršijančius nustatytą sandorio sumą. Sprendimų priėmimui taikomos Akcinių bendrovių įstatymo nuostatos.</p>

<p>4.6. Kolegialus organas turėtų būti nepriklausomas priimdamas sprendimus, turinčius reikšmės bendrovės veiklai ir strategijai. Be kita ko, kolegialus organas turėtų būti nepriklausomas nuo bendrovės valdymo organų. Kolegialaus organo narių darbui ir sprendimams neturėtų daryti įtakos juos išrinkę asmenys. Bendrovė turėtų užtikrinti, kad kolegialus organas ir jo komitetai būtų aprūpinti pakankamais ištekliais (tarp jų ir finansiniais), reikalingais pareigoms atlikti, įskaitant teisę gauti – ypač iš bendrovės darbuotojų visą reikiamą informaciją ir teisę kreiptis nepriklausomo profesionalaus patarimo į išorinius teisės, apskaitos ar kitokius specialistus kolegialaus organo ir jo komitetų kompetencijai priklausančiais klausimais.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės valdyba yra nepriklausoma nuo Bendrovės vadovo priimdama sprendimus, turinčius reikšmės įmonės veiklai ir strategijai. Dauguma valdybos narių nėra susiję darbo ar kitokiais santykiais su Bendrovės vadovu, kuris yra valdybos narys. Bendrovė užtikrina tinkamą valdybos aprūpinimą visais ištekliais, reikalingais pareigoms atlikti. Bendrovės darbuotojai teikia būtiną informaciją valdybos nariams, kad jie galėtų tinkamai vykdyti savo funkcijas ir spręsti jų kompetencijai priskirtus klausimus.</p>
<p>4.7. Kolegialaus organo veikla turėtų būti organizuota taip, kad nepriklausomi kolegialaus organo nariai galėtų turėti didelę įtaką itin svarbiose srityse, kuriose interesų konfliktų galimybė yra ypač didelė. Tokiomis sritimis laikytini klausimai, susiję su bendrovės direktorių skyrimu, atlyginimo bendrovės direktoriams nustatymu ir bendrovės audito kontrole bei įvertinimu. Todėl tuo atveju, kai kolegialaus organo kompetencijai yra priskirti minėti klausimai, šiam organui rekomenduojama suformuoti skyrimo, atlyginimų ir audito komitetus. Bendrovės turėtų užtikrinti, kad skyrimo, atlyginimų ir audito komitetams priskirtos funkcijos būtų vykdomos, tačiau jos gali tas funkcijas sujungti ir sukurti mažiau nei tris komitetus. Tokiu atveju bendrovės turėtų išsamiai paaiškinti, kodėl jos pasirinko alternatyvų požiūrį ir kaip pasirinktas požiūris atitinka trims atskiriems komitetams nustatytus tikslus. Bendrovėse, kurių kolegialus organas turi nedaug narių, trims komitetams skirtas funkcijas gali atlikti pats kolegialus organas, jeigu jis atitinka komitetams keliamus sudėties reikalavimus ir jeigu šiuo klausimu atskleidžia atitinkamą informaciją. Tokiu atveju šio kodekso nuostatos, susijusios su kolegialaus organo komitetais (ypač dėl jų vaidmens, veiklos ir skaidrumo), turėtų būti taikomos, kai tinka, visam kolegialiam organui.</p>	<p>Ne</p>	<p>Kaip minėta, Bendrovės valdyboje nepriklausomų narių nėra. Bendrovės valdyboje nėra formuojami komitetai, tačiau valdyba paprastai formuojama iš skirtingą patirtį, išsilavinimą bei skirtingas pareigas užimančių asmenų, todėl galima teigti, jog valdyba, vykdydama savo funkcijas, iš dalies vykdo skyrimo komiteto, atlyginimų komiteto ir audito komiteto funkcijas. Bendrovės valdyba parenka ir skiria Bendrovės vadovą bei nustato jo bei kitų direktorių, vyriausiojo buhalterio atlyginimą. Bendrovės vadovo bei kitų vadovujančių darbuotojų parinkimui gali skelbti konkursą, svarsto ir pritaria arba nepritaria Bendrovės vadovo pasiūlytomis Bendrovės direktorių kandidatūroms, nuolat vertina jų patirtį, profesinius gebėjimus ir bendrovės strateginių tikslų įgyvendinimą, išklauso jų ataskaitas. Bendrovės valdyba parenka Bendrovės auditoriaus kandidatūrą bei siūlo ją tvirtinti visuotiniam akcininkų susirinkimui.</p>

<p>4.8. Pagrindinis komitetų tikslas – didinti kolegialaus organo darbo efektyvumą užtikrinant, kad sprendimai būtų priimami juos tinkamai apsvačius, ir padėti organizuoti darbą taip, kad kolegialaus organo sprendimams nedarytų įtakos esminiai interesų konfliktai. Komitetai turėtų teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su kolegialaus organo sprendimu, tačiau galutinį sprendimą priima pats kolegialus organas. Rekomendacija steigti komitetus nesiekama susiaurinti kolegialaus organo kompetencijos ar perkelti ją komitetams. Kolegialus organas išlieka visiškai atsakingas už savo kompetencijos ribose priimamus sprendimus.</p>	Neaktualu	Žr. 4.7 rekomendacijos komentarą
<p>4.9. Kolegialaus organo sukurti komitetai turėtų susidėti bent iš trijų narių. Bendrovėse, kuriose kolegialaus organo narių yra nedaug, išimties tvarka komitetai gali būti sudaryti tik iš dviejų narių. Kiekvieno komiteto narių daugumą turėtų sudaryti nepriklausomi kolegialaus organo nariai. Tuo atveju, kai bendrovėje stebėtojų taryba nesudaroma, atlyginimų ir audito komitetai turėtų būti sudaryti išimtinai iš direktorių konsultantų.</p>	Neaktualu	Žr. 4.7 rekomendacijos komentarą
<p>4.10. Kiekvieno įkurto komiteto įgaliojimus turėtų nustatyti pats kolegialus organas. Komitetai turėtų vykdyti savo pareigas laikydamiesi nustatytų įgaliojimų ir reguliariai informuoti kolegialų organą apie savo veiklą ir jos rezultatus. Kiekvieno komiteto įgaliojimai, apibrėžiantys jo vaidmenį ir nurodantys jo teises bei pareigas, turėtų būti paskelbti bent kartą per metus (kaip dalis informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūrą ir praktiką). Bendrovės taip pat kasmet savo metiniame pranešime turėtų skelbti esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis. Audito komitetas turėtų patvirtinti, kad jį tenkina audito proceso nepriklausomumas, ir trumpai aprašyti veiksmus, kurių buvo imtasi tam, kad prieiti tokios išvados.</p>	Ne	Žr. 4.7 rekomendacijos komentarą
<p>4.11. Siekiant užtikrinti komitetų savarankiškumą ir objektyvumą, kolegialaus organo nariai, kurie nėra komiteto nariai, paprastai turėtų turėti teisę dalyvauti komiteto posėdžiuose tik komitetui pakvietus. Komitetas gali pakviesti arba reikalauti, kad posėdyje dalyvautų tam tikri darbuotojai arba ekspertai. Kiekvieno komiteto pirmininkui turėtų būti sudarytos sąlygos tiesiogiai palaikyti ryšius su akcininkais. Atvejus, kuriems esant tai turėtų būti daroma, reikėtų nurodyti komiteto veiklą reglamentuojančiose taisyklėse.</p>	Neaktualu	Žr. 4.7 rekomendacijos komentarą

<p>4.12. Skyrimo komitetas.</p> <p>4.12.1. Pagrindinės skyrimo komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) parinkti kandidatus į laisvas valdymo organų narių vietas ir rekomenduoti kolegialiam organui juos svarstyti. Skyrimo komitetas turėtų įvertinti įgūdžių, žinių ir patirties pusiausvyrą valdymo organe, parengti funkcijų ir sugebėjimų, kurių reikia konkrečiam postui, aprašą ir įvertinti įpareigojimui atlikti reikalingą laiką. Skyrimo komitetas taip pat gali vertinti bendrovės akcininkų pasiūlytus kandidatus į kolegialaus organo narius; 2) reguliariai vertinti priežiūros ir valdymo organų struktūrą, dydį, sudėtį ir veiklą, teikti kolegialiam organui rekomendacijas, kaip siekti reikiamų pokyčių; 3) reguliariai vertinti atskirų direktorių įgūdžius, žinias bei patirtį ir apie tai pranešti kolegialiam organui; 4) reikiamą dėmesį skirti tęstinumo planavimui; 5) peržiūrėti valdymo organų politiką dėl vyresniosios vadovybės rinkimo ir skyrimo. <p>4.12.2. Skyrimo komitetas turėtų apsvarstyti kitų asmenų, įskaitant administraciją ir akcininkus, pateiktus pasiūlymus. Kai sprendžiami klausimai, susiję su vykdomaisiais direktoriais arba valdybos nariais (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) ir vyresniąja vadovybe, turėtų būti konsultuojamasi su bendrovės vadovu, suteikiant jam teisę teikti pasiūlymus Skyrimo komitetui.</p>	Neak-tualu	Žr. 4.7 rekomendacijos komentara
<p>4.13. Atlyginimų komitetas.</p> <p>4.13.1. Pagrindinės atlyginimų komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teikti kolegialiam organui svarstyti pasiūlymus dėl valdymo organų narių ir vykdomųjų direktorių atlyginimų politikos. Tokia politika turėtų apimti visas atlyginimo formas, įskaitant fiksuotą atlyginimą, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemas, pensijų modelius ir išeitines išmokas. Pasiūlymai, susiję su nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemomis, turėtų būti pateikiami kartu su rekomendacijomis dėl su tuo susijusių tikslų ir įvertinimo kriterijų, kurių tikslas – tinkamai suderinti vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimą su bendrovės kolegialaus organo nustatytais ilgalaikiais akcininkų interesais ir tikslais; 2) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl individualių atlyginimų vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams siekiant, kad jie atitiktų bendrovės atlyginimų politiką ir šių asmenų veiklos įvertinimą. Vykdydamas šią funkciją, komitetas turėtų būti gerai informuotas apie bendrą atlyginimą, kurį vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai gauna iš kitų susijusių bendrovių; 3) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl tinkamų sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais formų; 4) padėti kolegialiam organui prižiūrėti, kaip bendrovė laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlyginimais, skelbimo (ypač dėl galiojančios atlyginimų politikos ir direktoriams skiriamo individualus atlyginimo); 5) teikti vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams bendras rekomendacijas dėl vyresniosios vadovybės (kaip apibrėžta paties kolegialaus organo) atlyginimų dydžio ir struktūros, taip pat stebėti vyresniosios vadovybės atlyginimų dydį ir struktūrą, remiantis atitinkama informacija, kurią pateikia vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai. <p>4.13.2. Tuo atveju, kai reikia spręsti skatinimo klausimą, susijusį su akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis su akcijomis susijusiomis skatinimo priemonėmis, kurios gali būti taikomos direktoriams arba kitiems darbuotojams, komitetas turėtų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) apsvarstyti bendrą tokių skatinimo sistemų taikymo politiką, ypatingą dėmesį skirdamas skatinimui, susijusiam su akcijų pasirinkimo sandoriais, ir pateikti kolegialiam organui su tuo susijusius pasiūlymus; 2) išnagrinėti informaciją, kuri pateikta šiuo klausimu bendrovės metiniame pranešime ir dokumentuose, skirtuose akcininkų susirinkimui; 3) pateikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl pasirinkimo sandorių pasirašant akcijas arba pasirinkimo sandorių perkant akcijas alternatyvos apibrėžiant tokios alternatyvos suteikimo priežastis ir pasekmes. <p>4.13.3. Atlyginimų komitetas, sprenddamas jo kompetencijai priskirtus klausimus, turėtų pasidomėti bent kolegialaus valdymo organo pirmininko ir (arba) bendrovės vadovo nuomone dėl kitų vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimų.</p>	Neak-tualu	Žr. 4.7 rekomendacijos komentara

<p>4.14. Audito komitetas.</p> <p>4.14.1. Pagrindinės audito komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <p>1) stebėti bendrovės teikiamos finansinės informacijos vientisumą, ypatingą dėmesį skiriant bendrovės ir jos grupės naudojamų apskaitos metodų tinkamumui ir nuoseklumui (įskaitant bendrovių grupės finansinių atskaitomybių konsolidavimo kriterijus);</p> <p>2) mažiausiai kartą per metus peržiūrėti vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemas, siekiant užtikrinti, kad pagrindinės rizikos (įskaitant riziką, susijusią su galiojančių įstatymų ir taisyklių laikymusi) yra tinkamai nustatytos, valdomos ir apie jas atskleidžiama informacija;</p> <p>3) užtikrinti vidaus audito funkcijų veiksmingumą, be kita ko, teikiant rekomendacijas dėl vidaus audito padalinio vadovo parinkimo, skyrimo, pakartotinio skyrimo bei atleidimo ir dėl šio padalinio biudžeto, taip pat stebint, kaip bendrovės administracija reaguoja į šio padalinio išvadas ir rekomendacijas. Jei bendrovėje nėra vidaus audito funkcijos, komitetas poreikį turėti šią funkciją turėtų įvertinti bent kartą per metus;</p> <p>4) teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su išorės audito įmonės parinkimu, skyrimu, pakartotiniu skyrimu ir atleidimu (tai atlieka bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas) bei sutarties su audito įmone sąlygomis. Komitetas turėtų ištirti situacijas, dėl kurių audito įmonei ar auditoriui atsiranda pagrindas atsistatydinti, ir pateikti rekomendacijas dėl tokiu atveju būtinų veiksmų;</p> <p>5) stebėti išorės audito įmonės nepriklausomumą ir objektyvumą, ypač svarbu patikrinti, ar audito įmonei atsivėlgia į reikalavimus, susijusius su audito partnerių rotacija, taip pat būtina patikrinti atlyginimo, kurį bendrovė moka audito įmonei, dydį ir panašius dalykus. Siekiant užkirsti kelią esminiams interesų konfliktams, komitetas, remdamasis inter alia išorės audito įmonės skelbiamais duomenimis apie visus atlyginimus, kuriuos audito įmonei bei jos tinklui moka bendrovė ir jos grupė, turėtų nuolat prižiūrėti ne audito paslaugų pobūdį ir mastą. Komitetas, vadovaudamasis 2002 m. gegužės 16 d. Komisijos rekomendacijoje 2002/590/EB įtvirtintais principais ir gairėmis, turėtų nustatyti ir laikyti formalią politiką, apibrėžiančią ne audito paslaugų rūšis, kurių pirkimas iš audito įmonės yra: a) neleidžiamas; b) leidžiamas komitetui išnagrinėjus ir c) leidžiamas be kreipimosi į komitetą.</p> <p>6) tikrinti išorės audito proceso veiksmingumą ir administracijos reakciją į rekomendacijas, kurias audito įmonei pateikia laiške vadovybei.</p> <p>4.14.2. Visi komiteto nariai turėtų būti aprūpinti išsamia informacija, susijusia su specifiniais bendrovės apskaitos, finansiniais ir veiklos ypatumais. Bendrovės administracija turėtų informuoti audito komitetą apie svarbių ir neįprastų sandorių apskaitos būdus, kai apskaita gali būti vykdoma skirtingais būdais. Šiuo atveju ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas bendrovės veiklai ofšoriniuose centruose ir (ar) per specialios paskirties įmones (organizacijas) vykdomai veiklai bei tokios veiklos pateisinimui.</p> <p>4.14.3. Audito komitetas turėtų nuspręsti, ar jo posėdžiuose turi dalyvauti (jei taip, tai kada) kolegialaus valdymo organo pirmininkas, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas (arba viršesni darbuotojai, atsakingi už finansus bei apskaitą), vidaus auditorius ir išorės auditorius. Komitetas turėtų turėti galimybę prireikus susitikti su atitinkamais asmenimis, nedalyvaujant vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams.</p> <p>4.14.4. Vidaus ir išorės auditoriams turėtų būti užtikrinti ne tik veiksmingi darbiniai santykiai su administracija, bet ir neribotos galimybės susisiekti su kolegialiu organu. Šiuo tikslu audito komitetas turėtų veikti kaip pagrindinė instancija ryšiams su vidaus ir išorės auditoriais palaikyti.</p> <p>4.14.5. Audito komitetas turėtų būti informuotas apie vidaus auditorių darbo programą ir gauti vidaus audito ataskaitas arba periodinę santrauką. Audito komitetas taip pat turėtų būti informuotas apie išorės auditorių darbo programą ir turėtų iš audito įmonės gauti ataskaitą, kurioje būtų aprašomi visi ryšiai tarp nepriklausomos audito įmonės ir bendrovės bei jos grupės. Komitetas turėtų laiku gauti informaciją apie visus su bendrovės auditu susijusius klausimus.</p> <p>4.14.6. Audito komitetas turėtų tikrinti, ar bendrovė laikosi galiojančių nuostatų, reglamentuojančių darbuotojų galimybę pateikti skundą arba anonimiškai pranešti apie įtarimus, kad bendrovėje daromi svarbūs pažeidimai (dažniausiai pranešama nepriklausomam kolegialaus organo nariui), ir turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta tvarka proporcingam ir nepriklausomam tokių klausimų tyrimui ir atitinkamiems tolesniems veiksams.</p> <p>4.14.7. Audito komitetas turėtų teikti kolegialiam organui savo veiklos ataskaitas bent kartą per šešis mėnesius, tuo metu, kai tvirtinamos metinės ir pusės metų ataskaitos.</p>	Neaktuali	Žr. 4.7 rekomendacijos komentara
<p>4.15. Kiekvienais metais kolegialus organas turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Jis turėtų apimti kolegialaus organo struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupę vertinimą, taip pat kiekvieno kolegialaus organo nario ir komiteto kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar kolegialus organas pasiekė nustatytų veiklos tikslų. Kolegialus organas turėtų bent kartą per metus paskelbti (kaip dalį informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūras ir praktiką) atitinkamą informaciją apie savo vidinę organizaciją ir veiklos procedūras, taip pat nurodyti, kokius esminius pokyčius nulėmė kolegialaus organo atliktas savo veiklos įvertinimas.</p>	Ne	Bendrovės valdybos veiklą vertina visuotinis akcininkų susirinkimas.

V principas: Bendrovės kolegialių organų darbo tvarka

Bendrovėje nustatyta kolegialių priežiūros ir valdymo organų darbo tvarka turėtų užtikrinti efektyvų šių organų darbą ir sprendimų priėmimą, skatinti aktyvų bendrovės organų bendradarbiavimą.

<p>5.1. Bendrovės kolegialiems priežiūros ir valdymo organams (šiuo principu sąvoka <i>kolegialūs organai</i> apima tiek kolegialius priežiūros, tiek valdymo organus) vadovauja šių organų pirmininkai. Kolegialaus organo pirmininkas yra atsakingas už kolegialaus organo posėdžių tinkamą sušaukimą. Pirmininkas turėtų užtikrinti tinkamą visų kolegialaus organo narių informavimą apie šaukiamą posėdį ir posėdžio darbotvarkę. Jis taip pat turėtų užtikrinti tinkamą vadovavimą kolegialaus organo posėdžiams bei tvarką ir darbingą atmosferą posėdžio metu.</p>	Taip	Ši rekomendacija yra įtvirtinta Bendrovės valdybos darbo reglamente ir jos yra laikomasi.
<p>5.2. Bendrovės kolegialių organų posėdžius rekomenduojama rengti atitinkamu periodiškumu, pagal iš anksto patvirtintą grafiką. Kiekviena bendrovė pati sprendžia, koku periodiškumu šaukti kolegialių organų posėdžius, tačiau rekomenduojama juos rengti tokiu periodiškumu, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas esminių bendrovės valdymo klausimų sprendimas. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti šaukiami bent kartą per metų ketvirtį, o bendrovės valdybos posėdžiai – bent kartą per mėnesį.</p>	Taip	Bendrovės kolegialaus valdymo organo valdybos - posėdžiai vyksta suderintu periodiškumu, paprastai kiekvieną mėnesį.
<p>5.3. Kolegialaus organo nariai apie šaukiamą posėdį turėtų būti informuojami iš anksto, kad turėtų pakankamai laiko tinkamai pasirengti posėdyje nagrinėjamų klausimų svarstymui ir galėtų vykti naudinga diskusija, po kurios būtų priimami tinkami sprendimai. Kartu su pranešimu apie šaukiamą posėdį kolegialaus organo nariams turėtų būti pateikta visa reikalinga, su posėdžio darbotvarkę susijusi medžiaga. Darbotvarkė posėdžio metu neturėtų būti keičiama ar papildoma, išskyrus atvejus, kai posėdyje dalyvauja visi kolegialaus organo nariai arba kai neatidėliotinai reikia spręsti svarbius bendrovei klausimus.</p>	Taip	Valdybos posėdžių darbotvarkės planuojamos iš anksto. Klausimus, kuriuos numatoma svarstyti valdybos posėdžiuose, taip pat valdybos nutarimų projektus rengia ir pateikia Bendrovės vadovas, valdybos nariai arba valdybos ar vadovo pavedimu Bendrovės specialistai. Į projektų rengimą gali būti įtraukiami ir kiti specialistai - ne Bendrovės darbuotojai. Kiekvienas valdymo organo narys gali susipažinti su posėdžio medžiaga iki posėdžio dienos. Pranešant apie posėdžius, iš anksto pateikiami nutarimų projektai ir kita būtina informacija. Paskelbto posėdžio darbotvarkę paprastai nėra keičiama, nebent posėdžio metu, kai jame dalyvauja visi Bendrovės valdybos nariai, nusprendžiama apsvarstyti papildomus klausimus.

<p>5.4. Siekiant koordinuoti bendrovės kolegialių organų darbą bei užtikrinti efektyvų sprendimų priėmimo procesą, bendrovės kolegialių priežiūros ir valdymo organų pirmininkai turėtų tarpusavyje derinti šaukiamų posėdžių datas, jų darbotvarkes, glaudžiai bendradarbiauti sprenddami kitus su bendrovės valdymu susijusius klausimus. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti atviri bendrovės valdybos nariams, ypač tais atvejais, kai posėdyje svarstomi klausimai, susiję su valdybos narių atšaukimu, atsakomybe, atlyginimo nustatymu.</p>	<p>Ne</p>	<p>Bendrovė nesilaiko šios rekomendacijos, nes joje sudaroma tik vienas kolegialus organas - valdyba.</p>
<p>VI principas: Nešališkas akcininkų traktavimas ir akcininkų teisės</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti nešališką visų akcininkų, įskaitant smulkiuosius bei užsieniečius, traktavimą. Bendrovės valdymo sistema turėtų apsaugoti akcininkų teises.</p>		
<p>6.1. Rekomenduojama, kad bendrovės kapitalą sudarytų tik tokios akcijos, kurios jų turėtojams suteikia vienodas balsavimo, nuosavybės, dividendų ir kitas teises.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės įstatinį kapitalą sudaro paprastosios nematerialiosios vardinės akcijos, kurios jų savininkams suteikia vienodas asmenines turtines ir neturtines teises.</p>
<p>6.2. Rekomenduojama sudaryti investuotojams sąlygas iš anksto, t.y. prieš perkant akcijas, susipažinti su išleidžiamų naujų ar jau išleistų akcijų suteikiamomis teisėmis.</p>	<p>Taip</p>	<p>Akcijų suteikiamos teisės įtvirtintos Bendrovės įstatuose. Jei būtų leidžiama nauja akcijų emisija, suteikianti skirtingas teises akcininkams, Bendrovė viešai informuotų investuotojus apie naujų ar jau išleistų akcijų suteikiamas teises.</p>
<p>6.3. Bendrovei ir jos akcininkams svarbūs sandoriai, tokie kaip bendrovės turto perleidimas, investavimas, įkeitimas ar kitoks apsunkinimas, turėtų gauti visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimą. Visiems akcininkams turėtų būti sudarytos vienodos galimybės susipažinti ir dalyvauti priimant bendrovei svarbius sprendimus, įskaitant paminėtų sandorių tvirtinimą.</p>	<p>Ne</p>	<p>Įstatuose nustatyta tvarka turto perleidimo, investavimo, įkeitimo, hipotekos, laidavimo ir garantavimo, paskolų bei kiti svarbūs ar didelės vertės sandorius tvirtina valdyba.</p>
<p>6.4. Visuotinių akcininkų susirinkimų sušaukimo ir vedimo procedūros turėtų sudaryti akcininkams lygias galimybes dalyvauti susirinkime ir neturėtų pažeisti akcininkų teisių bei interesų. Pasirinkta visuotinio akcininkų susirinkimo vieta, data ir laikas neturėtų užkirsti kelio aktyviam akcininkų dalyvavimui susirinkime. Visiems bendrovės akcininkams dar iki visuotinio akcininkų susirinkimo turėtų būti suteikta galimybė užduoti bendrovės priežiūros ir valdymo organų nariams klausimus, susijusius su visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarke, ir gauti atsakymus į juos.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės susirinkimų vieta, data ir laikas parenkama taip, kad užtikrintų visų akcininkų galimybes aktyviai dalyvauti akcininkų susirinkime. Kiekvienas akcininkas gali dalyvauti susirinkime asmeniškai arba per įgaliotą atstovą bei reikalauti išankstinio balsavimo susirinkimo darbotvarkėje paskelbtais klausimais. Jei akcininkai pageidauja, Bendrovė parengia ir pateikia išankstinio balsavimo biuletenį. Akcininkai besidominantys Bendrovės veikla, prieš akcininkų susirinkimą gali kreiptis į įgaliotus teikti informaciją akcininkams vadovus klausimais, susijusiais su akcininkų susirinkimo darbotvarke, ir jiems suteikiama įvairiapusiška informacija.</p>

<p>6.5. Rekomenduojama visuotiniam akcininkų susirinkimui parengtus dokumentus, įskaitant susirinkimo sprendimų projektus, iš anksto paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje. Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą po jo pasirašymo ir (ar) priimtus sprendimus taip pat rekomenduojama paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje. Siekiant užtikrinti užsieniečių teisę susipažinti su informacija, esant galimybei, šioje rekomendacijoje paminėti dokumentai turėtų būti skelbiami ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Bendrovės interneto tinklalapyje viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.</p>	<p>Taip</p>	<p>Įstatymo nustatyta tvarka Bendrovė skelbia šaukiamų akcininkų susirinkimų nutarimų projektus interneto tinklalapyje ir per biržos internetinę informavimo sistemą, taip pat skelbiami jau patvirtinti akcininkų susirinkimo sprendimai.</p>
<p>6.6. Akcininkams turėtų būti sudarytos galimybės balsuoti akcininkų susirinkime asmeniškai jame dalyvaujant arba nedalyvaujant. Akcininkams neturėtų būti daroma jokių kliūčių balsuoti iš anksto raštu, užpildant bendrąjį balsavimo biuletenį.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės akcininkai gali įgyvendinti teisę dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime tiek asmeniškai, tiek per atstovą, jeigu asmuo turi tinkamą įgaliojimą arba su juo sudaryta balsavimo teisės perdavimo sutartis teisės aktų nustatyta tvarka, taip pat Bendrovė sudaro sąlygas akcininkams balsuoti užpildant bendrąjį balsavimo biuletenį, kaip numato Akcinių bendrovių įstatymas.</p>
<p>6.7. Siekiant padidinti akcininkų galimybes dalyvauti akcininkų susirinkimuose, bendrovėms rekomenduojama balsavimo procese plačiau taikyti modernias technologijas ir tokiu būdu sudaryti akcininkams galimybę balsuoti akcininkų susirinkimuose naudojantis telekomunikacijų galiniais įrenginiais. Tokiais atvejais turi būti užtikrintas telekomunikacijų įrenginių saugumas, teksto apsauga, galimybė identifikuoti balsuojančio asmens parašą. Be to, bendrovės galėtų sudaryti sąlygas akcininkams, ypač užsieniečiams, akcininkų susirinkimus stebėti pasinaudojant modernių technologijų priemonėmis.</p>	<p>Ne</p>	<p>Bendrovė nesilaiko šios rekomendacijos, nes kol kas neturi įdiegusi technologijų, leidžiančių užtikrinti telekomunikacijų įrenginių saugumą, teksto apsaugą bei galimybę identifikuoti balsuojančio asmens parašą ir nėra gavusi tokio pobūdžio pageidavimų iš akcininkų.</p>
<p>VII principas: Interesų konfliktų vengimas ir atskleidimas</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų skatinti bendrovės organų narius vengti interesų konfliktų bei užtikrinti skaidrų ir efektyvų bendrovės organų narių interesų konfliktų atskleidimo mechanizmą.</p>		
<p>7.1. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų vengti situacijos, kai jo asmeniniai interesai prieštarauja ar gali prieštarauti bendrovės interesams. Jeigu tokia situacija vis dėlto atsirado, bendrovės priežiūros ar valdymo organo narys turėtų per protingą terminą pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams apie tokią interesų prieštaravimo situaciją, nurodyti interesų pobūdį ir, jeigu įmanoma, vertę.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės valdymo organų nariams ši rekomendacija privaloma, vadovaujantis Bendrovės dokumentais.</p>

7.2. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys negali paimti bendrovės turto, kurio naudojimas specialiai su juo nėra aptartas, su savo turtu arba naudoti jį arba informaciją, kurią jis gauna būdamas bendrovės organo nariu, asmeninei naudai ar trečiojo asmens naudai gauti be bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo ar jo įgalioto kito bendrovės organo sutikimo.	Taip	Bendrovės valdymo organų nariams šios rekomendacijos privalomos, vadovaujantis Bendrovės dokumentais.
7.3. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys gali sudaryti sandorį su bendrove, kurios organo narys jis yra. Apie tokį sandorį (išskyrus mažareikšmius dėl nedidelės jų vertės arba sudarytus vykdant įprastinę bendrovės veiklą bei standartinėmis sąlygomis) jis privalo nedelsdamas raštu arba žodžiu, įrašant tai į posėdžio protokolą, pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams. Šioje rekomendacijoje įvardytų sandorių sudarymui taip pat taikoma 4.5 rekomendacija.	Taip	
7.4. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų susilaikyti nuo balsavimo, kai priimami sprendimai dėl sandorių ar kitokių klausimų, su kuriais jis susijęs asmeniniu ar dalykiniu interesu.	Taip	Bendrovės valdymo organų nariams ši rekomendacija privaloma, vadovaujantis Bendrovės dokumentais.

VIII principas: Bendrovės atlyginimų politika

Bendrovėje nustatyta atlyginimų politikos bei direktorių atlyginimų tvirtinimo, peržiūrėjimo ir paskelbimo tvarka turėtų užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams ir piktnaudžiavimui nustatant direktorių atlyginimus, taip pat užtikrinti bendrovės atlyginimų politikos bei direktorių atlyginimų viešumą ir skaidrumą.

8.1. Bendrovė turėtų paskelbti savo atlyginimų politikos ataskaitą (toliau – atlyginimų ataskaita). Ši ataskaita turėtų būti paskelbta kaip bendrovės metinio pranešimo dalis. Atlyginimų ataskaita taip pat turėtų būti skelbiama bendrovės interneto tinklalapyje.	Ne	Bendrovė viešai neskelbia atlyginimų politikos ataskaitos.
8.2. Atlyginimų ataskaitoje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama bendrovės direktorių atlyginimų politikai ateinančiais, o kur tinka – ir tolesniais, finansiniais metais. Joje taip pat turėtų būti apžvelgiama, kaip atlyginimų politika buvo įgyvendinama praėjusiais finansiniais metais. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esminiems bendrovės atlyginimų politikos pokyčiams, lyginant su praėjusiais finansiniais metais.	Neaktualu	Žr. 8.1 rekomendacijos komentarą

<p>8.3. Atlyginimų ataskaitoje turėtų būti pateikta bent ši informacija:</p> <p>1) direktorių atlyginimų kintamų ir nekintamų sudedamųjų dalių santykis ir jo paaiškinimas;</p> <p>2) pakankama informacija apie veiklos rezultatų kriterijus, kuriais grindžiama teisė dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, teisė į akcijas arba kintamas sudedamąsias atlyginimo dalis;</p> <p>3) pakankama informacija apie atlyginimo ir veiklos rezultatų ryšį;</p> <p>4) pagrindiniai metinių premijų sistemos ir bet kurios kitos ne pinigais gaunamos naudos kriterijai ir jų pagrindimas;</p> <p>5) direktoriams skirtos papildomos pensijos arba ankstyvo išėjimo į pensiją schemas pagrindinių savybių aprašymas; tačiau atlyginimų ataskaitoje neturėtų būti komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos.</p>	Neaktualu	Žr. 8.1 rekomendacijos komentarą
<p>8.4. Atlyginimų ataskaitoje taip pat turėtų būti apibendrinama ir paaiškinama bendrovės politika, susijusi su sutarčių, sudaromų su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais, sąlygomis. Tai turėtų apimti, inter alia, informaciją apie sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais trukmę, taikomus pranešimo apie išėjimą iš darbo terminus ir išsamią informaciją apie išeitines ir kitas išmokas, susijusias su sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais nutraukimu pirma laiko.</p>	Neaktualu	Žr. 8.1 rekomendacijos komentarą
<p>8.5. Be to, turėtų būti atskleidžiama informacija, susijusi su parengiamuoju ir sprendimų priėmimo procesu, kurio metu nustatoma bendrovės direktorių atlyginimų politika. Informacija turėtų apimti duomenis, jei taikoma, apie atlyginimo komiteto įgaliojimus ir sudėtį, su bendrove nesusijusių konsultantų, kurių paslaugomis naudotasi nustatant atlyginimų politiką, vardus ir pavardes bei metinio visuotinio akcininkų susirinkimo vaidmenį.</p>	Neaktualu	Žr. 8.1 rekomendacijos komentarą
<p>8.6. Nemenkinant organų, atsakingų už direktorių atlyginimų nustatymą, vaidmens, atlyginimų politika arba bet kuris esminis atlyginimų politikos pokytis turėtų būti įtraukiamas į metinio visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Atlyginimų ataskaita turėtų būti pateikiama akcininkų balsavimui metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Balsavimas gali būti privalomojo arba patariamojo pobūdžio.</p>	Ne	Žr. 8.1 rekomendacijos komentarą

<p>8.7. Visa atlyginimo suma ir kita nauda, skiriama atskiriems direktoriams atitinkamais finansiniais metais, turėtų būti išsamiai paskelbiama atlyginimų ataskaitoje. Šiame dokumente turėtų būti pateikta bent 8.7.1- 8.7.4 punktuose nurodyta informacija apie kiekvieną asmenį, kuris bendrovėje ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu.</p> <p>8.7.1. Turėtų būti pateikta tokia su atlyginimais ir (arba) tarnybinėmis pajamomis susijusi informacija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) bendra atlyginimo suma, sumokėta arba mokėtina direktoriui už paslaugas, suteiktas praėjusiais finansiniais metais, įskaitant, jei taikoma, dalyvavimo mokesčius, nustatytus metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime; 2) atlyginimas ir privilegijos, gautos iš bet kurios įmonės, priklausančios tai pačiai grupei; 3) atlyginimas, mokamas kaip pelno dalis ir (arba) premijos, bei priežastys, dėl kurių tokios premijos ir (arba) pelno dalis buvo paskirtos; 4) jei tai leidžiama pagal įstatymus, kiekvienas esminis papildomas atlyginimas, mokamas direktoriams už specialias paslaugas, kurios nepriklauso įprastinėms direktoriaus funkcijoms; 5) kompensacija, gautina arba sumokėta kiekvienam vykdomajam direktoriui ar valdymo organų nariui, pasitraukusiam iš savo pareigų praėjusiais finansiniais metais; 6) bendra apskaičiuota naudos, kuri laikoma atlyginimu ir suteikiama ne pinigais, vertė, jeigu tokia nauda neturi būti nurodyta pagal 1-5 punktus. <p>8.7.2. Turėtų būti pateikiama ši informacija, susijusi su akcijomis ir (arba) teisėmis dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, ir (arba) su visomis kitomis darbuotojų skatinimo akcijomis sistemomis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) praėjusiais finansiniais metais bendrovės pasiūlytų akcijų pasirinkimo sandorių arba suteiktų akcijų skaičius ir taikymo sąlygos; 2) akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, realizuotas per praėjusius finansinius metus, nurodant kiekvieno sandorio akcijų skaičių bei realizavimo kainą, arba dalyvavimo darbuotojų skatinimo akcijomis sistemoje vertė finansinių metų pabaigoje; 3) finansinių metų pabaigoje nerealizuotas akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, jų realizavimo kaina, realizavimo data ir pagrindinės teisių įgyvendinimo sąlygos; 4) visi esamų akcijų pasirinkimo sandorių sąlygų pokyčiai ateinančiais finansiniais metais. <p>8.7.3. Turėtų būti pateikiama ši su papildomų pensijų schemomis susijusi informacija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kai pensijų schema yra apibrėžtų išmokų, pagal ją direktorių sukauptų išmokų pokyčiai atitinkamais finansiniais metais; 2) kai pensijų schema yra apibrėžtų įmokų, išsami informacija apie įmokas, kurias už direktorių sumokėjo arba turėtų sumokėti bendrovė atitinkamais finansiniais metais. <p>8.7.4. Turėtų būti nurodytos sumos, kurias bendrovė arba bet kuri dukterinė bendrovė ar įmonė, įtraukta į bendrovės konsoliduotą metinę finansinę atskaitomybę, išmokėjo kaip paskolas, išankstines išmokas ir garantijas kiekvienam asmeniui, kuris ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu, įskaitant nesumokėtas sumas ir palūkanų normą.</p>	<p>Ne</p>	<p>Bendrovė įstatymų nustatyta tvarka metų prospekte-ataskaitoje skelbia Bendrovės vadovo ir vyresniosios vadovybės bendrą atlyginimų vidurkį. Bendrovė laikosi patvirtintos politikos, kad atlyginimų ir atlyginimų priedų sistema bei kiti išmokėjimai, susiję su darbo santykiais, sudaro Bendrovės komercinę paslaptį, todėl viešai neskelbtini.</p>
---	-----------	--

<p>8.8. Schemoms, pagal kurias direktoriams atlyginama akcijomis, akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis teisėmis įsigyti akcijų arba būti atlyginamam remiantis akcijų kainų pokyčiais, iki jų taikymo pradžios turėtų pritarti akcininkai metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime priimdami atitinkamą sprendimą. Pritarimas turėtų būti susijęs su pačia schema ir akcininkai neturėtų spręsti dėl atskiriems direktoriams pagal tą schemą suteikiamos akcijomis pagrįstos naudos. Visiems esminiams schemų sąlygų pakeitimams iki jų taikymo pradžios taip pat turėtų pritarti akcininkai, priimdami sprendimą metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Tokiais atvejais akcininkai turėtų būti informuoti apie visas siūlomų pakeitimų sąlygas ir gauti paaiškinimą apie siūlomų pakeitimų poveikį.</p>	<p>Neaktualu</p>	<p>Šioje rekomendacijoje paminėtos atlyginimo schemos Bendrovėje taikomos nebuvo.</p>
<p>8.9. Metinio visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas turėtų būti gaunamas šiais klausimais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) atlyginimo direktoriams skyrimas remiantis akcijomis pagrįstomis schemomis, įskaitant akcijų pasirinkimo sandorius; 2) maksimalaus akcijų skaičiaus nustatymas ir pagrindinės akcijų suteikimo tvarkos sąlygos; 3) laikotarpis, per kurį pasirinkimo sandoriai gali būti realizuoti; 4) kiekvieno tolesnio pasirinkimo sandorių realizavimo kainos pokyčio nustatymo sąlygos, jeigu įstatymai tai leidžia; 5) visos kitos ilgalaikės direktorių skatinimo schemos, kurios panašiomis sąlygomis nėra siūlomos visiems kitiems bendrovės darbuotojams. <p>Metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime taip pat turėtų būti nustatytas galutinis terminas, per kurį už direktorių atlyginimą atsakingas organas gali paskirti šiame punkte išvardytų tipų kompensacijas atskiriems direktoriams.</p>		
<p>8.10. Jeigu leidžia nacionalinė teisė arba bendrovės įstatai, kiekvienam pasirinkimo sandorių su nuolaida modeliui, pagal kurį yra suteikiamos teisės pasirašyti akcijas žemesne nei rinkos kaina, galiojančia tą dieną, kai nustatoma kaina, arba vidutine rinkos kaina, nustatyta per keletą dienų prieš realizavimo kainos nustatymą, taip pat turėtų pritarti akcininkai.</p>		
<p>8.11. 8.8 ir 8.9 punktai neturėtų būti taikomi schemoms, kuriose dalyvavimas panašiomis sąlygomis siūlomas bendrovės darbuotojams arba bet kurios dukterinės įmonės darbuotojams, kurie turi teisę dalyvauti schemeje, ir kuri buvo patvirtinta metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime.</p>		

<p>8.12. Prieš metinį visuotinį akcininkų susirinkimą, kuriame ketinama svarstyti 8.8 punkte nurodytą sprendimą, akcininkams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su sprendimo projektu ir su juo susijusiu informaciniu pranešimu (šie dokumentai turėtų būti paskelbti bendrovės tinklalapyje). Šiame pranešime turėtų būti pateiktas visas akcijomis pagrįsto atlyginimo schemas reglamentuojantis tekstas arba šių schemų pagrindinių sąlygų aprašymas, taip pat schemų dalyvių vardai ir pavardės. Pranešime taip pat turėtų būti nurodytas schemų ir bendros direktorių atlyginimų politikos ryšys. Sprendimo projekte turėtų būti aiški nuoroda į pačią schemą arba pateikta pagrindinių jos sąlygų santrauka. Akcininkams taip pat turėtų būti pateikta informacija apie tai, kaip bendrovė ketina apsirūpinti akcijomis, kurios reikalingos įsipareigojimams pagal skatinimo schemas įgyvendinti: turėtų būti aiškiai nurodyta, ar bendrovė ketina pirkti reikalingas akcijas rinkoje, laikyti jas atsargoje ar išleisti naujų akcijų. Taip pat turėtų būti pateikta schemas išlaidų, kurias patirs bendrovė dėl numatomo schemas taikymo, apžvalga. Šiame punkte nurodyta informacija turėtų būti paskelbta bendrovės interneto tinklalapyje.</p>		
<p>IX principas: Interesų turėtojų vaidmuo bendrovės valdyme</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų pripažinti interesų turėtojų teises, įtvirtintas įstatymuose, ir skatinti aktyvų bendrovės ir interesų turėtojų bendradarbiavimą kuriant bendrovės gerovę, darbo vietas ir finansinį stabilumą. Šio principo kontekste sąvoka <i>interesų turėtojai</i> apima investuotojus, darbuotojus, kreditorius, tiekėjus, klientus, vietos bendruomenę ir kitus asmenis, turinčius interesų konkrečioje bendrovėje.</p>		
<p>9.1. Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos tos interesų turėtojų teisės, kurias gina įstatymai.</p>	<p>Taip</p>	<p>Rekomendacijų įgyvendinimo būdai ir priemonės atskleistos aprašant šio Valdymo kodekso I principo nuostatų įgyvendinimą.</p>
<p>9.2. Bendrovės valdymo sistema turėtų sudaryti sąlygas interesų turėtojams dalyvauti bendrovės valdyme įstatymų nustatyta tvarka. Interesų turėtojų dalyvavimo bendrovės valdyme pavyzdžiai galėtų būti darbuotojų kolektyvo dalyvavimas priimant svarbius bendrovei sprendimus, konsultacijos su darbuotojų kolektyvu bendrovės valdymo ir kitais svarbiais klausimais, darbuotojų dalyvavimas bendrovės akciniame kapitale, kreditorių įtraukimas į bendrovės valdymą bendrovės nemokumo atvejais ir kt.</p>	<p>Taip</p>	<p>Žr. 9.1 rekomendacijos komentarą</p>
<p>9.3. Kai interesų turėtojai dalyvauja bendrovės valdymo procese, jiems turėtų būti sudaromos sąlygos susipažinti su reikiama informacija.</p>	<p>Taip</p>	<p>Žr. 9.1 rekomendacijos komentarą</p>

X principas: Informacijos atskleidimas

Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad informacija apie visus esminius bendrovės klausimus, įskaitant finansinę situaciją, veiklą ir bendrovės valdymą, būtų atskleidžiama laiku ir tiksliai

<p>10.1. Bendrovė turėtų atskleisti informaciją apie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) bendrovės veiklą ir finansinius rezultatus; 2) bendrovės tikslus; 3) asmenis nuosavybės teise turinčius bendrovės akcijų paketą ar jų valdančius; 4) bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius, bendrovės vadovą bei jų atlyginimą; 5) galimus numatyti esminius rizikos veiksnius; 6) bendrovės ir susijusių asmenų sandorius, taip pat sandorius, kurie sudaryti ne įprastinės bendrovės veiklos eigoje; 7) pagrindinius klausimus, susijusius su darbuotojais ir kitais interesų turėtojais; 8) bendrovės valdymo struktūrą ir strategiją. <p>Šis sąrašas laikytinas minimaliu, ir bendrovės yra skatinamos neapsiriboti tik informacijos, nurodytos šiame sąraše, atskleidimu.</p> <p>10.2. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 1 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama atskleisti informaciją apie visos įmonių grupės, kuriai priklauso bendrovė, konsoliduotus rezultatus.</p> <p>10.3. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 4 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesų konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlyginimą ar kitokias pajamas, kaip tai detaliau reglamentuojama VIII principu.</p> <p>10.4. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 7 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama atskleisti informaciją apie bendrovės ir interesų turėtojų, tokių kaip darbuotojai, kreditoriai, tiekėjai, vietos bendruomenė, santykius, įskaitant bendrovės politiką žmoniškųjų išteklių atžvilgiu, darbuotojų dalyvavimo bendrovės akciniame kapitale programas ir pan.</p>	Taip	Bendrovė pareiškia, kad iš esmės laikosi šios rekomendacijos, nes informacija skelbiama interneto tinklalapyje, biržos visuomenės informavimo sistemoje, banko veiklos ataskaitose, išskyrus rekomendaciją, numatytą 10.3. punkte (informacija apie išsilavinimą, profesinę patirtį rengiama ir bus patalpinta Bendrovės tinklalapyje) ir tai yra paaiškinta atskleidžiant, kaip Bendrovė laikosi I, VI bei VIII principų rekomendacijų. Bendrovė laikosi šio principo 10.4 bei 10.5 punktų rekomendacijų, skelbdama šiuose punktuose nurodytą informaciją išorės šaltiniuose bei Bendrovės vidaus informacinėse sistemose, prieinamose darbuotojams.
<p>10.5. Informacija turėtų būti atskleidžiama tokiu būdu, kad jokie akcininkai ar investuotojai nebūtų diskriminuojami informacijos gavimo būdo ir apimties atžvilgiu. Informacija turėtų būti atskleidžiama visiems ir vienu metu. Rekomenduojama, kad pranešimai apie esminius įvykius būtų skelbiami prieš arba po Vilniaus vertybinių popierių biržos prekybos sesijos, kad visi bendrovės akcininkai ir investuotojai turėtų vienodas galimybes susipažinti su informacija bei priimti atitinkamus investicinius sprendimus.</p>	Taip	Bendrovė informaciją per Vilniaus vertybinių popierių biržos naudojamą informacijos atskleidimo sistemą pateikia lietuvių ir anglų kalbomis vienu metu, prieš arba po Vilniaus vertybinių popierių biržos prekybos sesijos.

<p>10.6. Informacijos skleidimo būdai turėtų užtikrinti informacijos naudotojams nešališką, savalaikį ir nebrangų priėjimą prie informacijos. Rekomenduojama informacijos skleidimui didesniu mastu naudoti informacines technologijas, pavyzdžiui, skelbti informaciją bendrovės interneto tinklalapyje. Rekomenduojama informaciją skelbti ir dėti į bendrovės interneto tinklalapį ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba, o esant galimybei ir poreikiui, ir kitomis kalbomis.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovės interneto tinklalapyje informacija skelbiama lietuvių, anglų ir rusų kalbomis.</p>
<p>10.7. Rekomenduojama bendrovės interneto tinklalapyje skelbti bendrovės metinį pranešimą, metų prospektą-ataskaitą bei kitas bendrovės rengiamas periodines ataskaitas, taip pat siūloma į tinklalapį dėti bendrovės pranešimus apie esminius įvykius bei bendrovės akcijų kainų kitimą vertybinių popierių biržoje.</p>	<p>Taip</p>	<p>Bendrovė tinklalapyje skelbia visą šioje rekomendacijoje išvardintą informaciją.</p>
<p>XI principas: Bendrovės audito įmonės parinkimas</p> <p>Bendrovės audito įmonės parinkimo mechanizmas turėtų užtikrinti audito įmonės išvados ir nuomonės nepriklausomumą.</p>		
<p>11.1. Siekiant gauti objektyvią nuomonę dėl bendrovės tarpinės finansinės atskaitomybės, bendrovės metinės finansinės atskaitomybės ir metinio pranešimo patikrinimą turėtų atlikti nepriklausoma audito įmonė.</p>	<p>Taip</p>	<p>Nepriklausoma audito įmonė atlieka Bendrovės metinės finansinės atskaitomybės bei metinio pranešimo patikrinimą.</p>
<p>11.2. Rekomenduojama, kad audito įmonės kandidatūrą visuotiniam akcininkų susirinkimui siūlytų bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma, - bendrovės valdyba.</p>	<p>Taip</p>	<p>Audito įmonės kandidatūrą visuotiniam akcininkų susirinkimui siūlo Bendrovės valdyba.</p>
<p>11.3. Jei audito įmonė yra gavusi iš bendrovės užmokesį už suteiktas ne audito paslaugas, bendrovė turėtų tai atskleisti akcininkams. Šia informacija taip pat turėtų disponuoti bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma, - bendrovės valdyba, svarstydama, kurią audito įmonės kandidatūrą pasiūlyti visuotiniam akcininkų susirinkimui.</p>	<p>Neaktualu</p>	<p>Audito įmonė nesuteikė ne audito paslaugų ir nėra gavusi užmokesčio už tai.</p>